

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancoase nu se
primesc.
Manuscrisele nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Duka Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-körut)
PREȚUL INSERTIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicare mai dese după tarifar
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 25).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 137.—Anul LXVI.

Brașov, Duminică 22 Iunie (5 Iulie).

1903.

NOU ABONAMENT LA „GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie st. v. 1903

se deschide nou abonament, la care invităm
pe toți amicii și sprijinatorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
corone, pe șase luni 12 corone, pe trei luni
6 corone, pe o lună 2 corone.

Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul poporal
de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4
corone, pe șase luni 2 corone

Pentru România și străinătate: Pe un
an 8 franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Crisa cea mare.

Cele ce s'au petrecut în sâp-
tămâna acăsta în Ungaria și Austria
au deschis ochii tuturor celor ce
se încredeau în trăinicia dualismului,
și i-au făcut să vadă prăpastia ce
s'a deschis dinaintea lui.

Sunt ani de zile de când cercul,
cu care a fost strinsă partea aus-
triacă a monarhiei noastre la înfi-
nțarea dualismului, a fost rupt de
puterea și vigorea crescândă a na-
ționalităților slave și romane (Ro-
mânii din Bucovina și Italienii dela
Sud) din țările reprezentate în „Reichs-
rath“. Egemonia Germanilor a căzut,
dér centralismul întemeiat de ei s'a
susținut până în ziua de azi, — și
acăsta numai ca să nu se strice le-
gătura sêu pactul de la 1867 cu Un-
garia.

La rândul lor Ungurii s'au ară-
tat puțin recunoscători pentru ma-
rea crutare și considerare, cu care
au fost tratați mereu de cătră cer-
curile influente din Viena. Tote con-
cesiunile sêu isbândile, ce le-au căș-
tigat guvernele ungueresci pas de
pas în cei 35 de ani din urmă de
la Austriaci, în sens național ma-
ghiar, au fost câștigate prin aceea,
că cei de la stăpânirea din Buda-
pesta le dăceau mereu celor din
Viena: trebuie să ne dați cel puțin
asta sêu asta, căci de nu, ne vor
cutropi kossuthiștii, cari se bucură
de atâta popularitate la poporul
maghiar.

Tot așa a mers. Cei din stânga
estremă strigau și țipau, că guvernul
s'a vîndut Vienei, și amenințau cu
câte tote. Urmară apoi demonstra-
țiunile în totă țera contra colorilor
împărătesci negru-galben, contra ar-
matei, pe care o înfățișau ca duș-
mana libertății națiunei maghiare,
până ce în cele din urmă ajunseră

— cum scim — a batjocuri imnul
casei domnitore „Gotterhalte“.

Acăsta a fost introducerea, care
a durat ce e drept timp destul de
indelungat, ér începutul concesiunilor
ce s'a făcut nemulțamiților din ta-
bêra radicală maghiară, a fost când
sub Tisza s'a adaus între cuvintele
„cesaro-regesc“ conjucțiunea și, apoi
când curênd după acăsta s'au luat
mêsuri deosebite pentru învățarea
mai cu temeiu a limbei maghiare în
institutele militare.

De la venirea la putere a mi-
nisterului Szell, care s'a ridicat în
urma pactului, ce l'a sciut încheia
cu opoștia obstructionistă, kossu-
thismul — care fusese apröpe sdro-
bit la alegêrile de sub regimul lui
Banffy — a prins nouă putere și
așa dizele alegêri curate dietale, ce
le-a făcut Szell, numai în favorul
kossuthiștilor au eșit.

În număr îndoit kossuthiștii au
întrat în dieta lui Szell și aici nu
s'au purtat ca opoștiune, ci mai
mult ca dirigitori ai trebilor în
dietă. Szell șiua și nôptea nu se
gâdea, decât la aceea ca să nu su-
pere cum va pe „amicii sêi“ din
stânga extremă. Când era vorba de
naționalități și când nisce șovinisti
furiosi ca Komjathy cereau esecu-
tarea naționalităților, Coloman Szell
nu sciea decât să se scuze și să li-
niștescă în tot chipul pe acești ul-
traști și fanatici șovinisti, jurân-
du-se înaintea lor, că numai la aceea
nu s'a gândit nici odată, ca să sprij-
inască cum va cauza Românilor,
Slovacilor, Germanilor etc. Ast-fel
a crescut și s'a hrănit la pieptul
sistemului Szell a doua obstruc-
țiune, care nu mai cerea căderea
unui singur om ca Banffy, ci cerea
spargerea unității armatei comune
și împărțirea ei în două, așa ca
partea de aici să fie națională un-
gurescă.

Kossuth și ai sêi vêdênd însê,
că pentru a se sevîrși acăsta, ar tre-
bui mai întâiu să fie declarată in-
dependența Ungariei, s'au legat de
pactul de la 1867, pe care mereu
l'au fost combătut, susțiind, că și în
înțelesul acestui pact limba de co-
mandă a armatei trebuie să fie ma-
ghiară și nu germană, ér regimen-
tele din Ungaria trebuie să aibă stê-
guri și embleme ungueresci.

În zadar s'a ridicat Szell, apoi
fii rëposăților Andrassy și Tisza, ca
să dovedescă, că priu pactul de la
1867 s'a stabilit, ca comanda ar-
matei să fie unitară și să hotărască
Maj. Sa limba ei, — căci opoștiō-
narii țineau morțiș la pretensiunea
lor. Ei au pornit'o prin țera și au
pus în mișcare și poporul din ținu-
turile ungueresci în contra proiecte-
lor militare, făcêndu-l să strige: nu
dăm bani, nici recruți, pân' ce nu
se va introduce limba maghiară în
armată!

O sută de deputați, cu vr'o
30,000 de delegați, au peregrinat la
Budapesta și au demonstrat înaintea
dietei, cerênd retragerea proiectelor
militare.

Sfîrșindu-se terminul indemni-
tății pentru incassarea dărilor, kos-
suthiștii n'au mai vrut să lase să se
voteze o nouă indemnitate, și au
împîșș țera în stare de *ex-lex* (afară
din lege). Szell n'a mai putut birui
cu ei. Timpul trecea și obstrucțiō-
nea nu se sfîrșia

Atunci cercurile înalte de la
Viena pierdură răbdarea și temên-
du-se, că Szell va fi prea de tot
concesiv față cu opoștiunea, i-au
pus alternativa: ori, ori. Acum Szell,
care n'a vrut nici să retragă proie-
ctele militare, nici să întrebuintze
forța în contra obstrucțiōnei, s'a re-
tras de la cărmă, și a fost chemat
la palat contele Ștefan Tisza.
Acăsta neputênd forma cabinetul,
fiind-că n'a aflat sprijin la partidele
majorității, cari se temeau, că va fi
violent, a recomandat ca viitor mi-
nistru-președinte pe Banul croat
contele Khuen-Hedervary.

De aci încolo cetitorilor noștri
li este prospêt în memorie ce s'a
petrecut. Banul Khuen nu era om
nou. Croaților li-s'a fost înăcrit de
guvernarea lui în Agram. Dér era
om nou pentru dieta unguerescă, căci
n'a eșit din sinulei, ci a fost pus
în fruntea guvernului ca un înalt
funcționar ce era și dela care se aș-
teptă să împlinescă voința Majestății
Sale.

Mergênd la Budapesta, contele
Khuen s'a convins iute și degrabă,
că nu pöte scăpa de obstrucție, de-
cât numai prin'to învoială cu Kos-
suth și ai sêi. Și s'a întimplat ceva
de necredut: omul de încredere al
împăratului și regelui, a mers la sfat
în casa lui Kossuth și a încheiat în-
voială cu el și cu cei din partidul
sêu, promițêndu-le, că decă vor vota
îndemnitatea, budgetul pe 1903 și
legile economice ale pactului, el,
Khuen, va fi gata a face ceea ce n'a
putut face Szell: a retrage adecă
proiectele militare, a ordona pe anul
acăsta recrutarea după legea de până
acuma, ér când se va aduce proie-
ctul nou pentru legea militară, atunci
kossuthiștii vor puté să stărue mai
departe pentru postulatele lor na-
ționale.

Martia trecută s'a înfățișat noul
ministru-președinte Khuen-Hedervary
cu vechii miniștri — în afară de cel
de honveđi (gener. Kolozsvary) și de
cel croat (Tomasić) — înaintea die-
tei și a spus în programul sêu ce a
fost promis lui Kossuth, că va face.
Atunci Barabas, rivalul lui Kossuth
din partid, la declararea contelui He-
dervary, că *deocamdată* retrage proie-
ctele militare, a strigat: „acăsta este
o tragere pe sföră, o înșelăciune!
Ministru-președinte nu-și ține cuvên-
tul!“ Acești extremi între extremi un-
blau să declare totul de o trădare,
să rëstörne pe Kossuth, să ridice pe
Barabas în locul lui și să continue
obstrucțiōnea până'n pânzele albe.

Francisc Kossuth a vêdut, că
merg lucrurile rëu, a vêdut că nu
Khuen a mințit, ci Barabas cu or-
tații sêi vorbese neadevêr, și în con-
ferența din sêra de Marti a partidu-
lui independist a declarat, că decă

partidul nu-și pöte tiné cuvên-
tul, ce el l'a dat în numele acestuia, se vede
silit a se retrage dela presidenție și
a eși din partid.

A mai đis Kossuth cătră inde-
pendiștii sêi, să bage bine de sêmă,
căci dênșul nu crede, că „națiunea“,
decă va provoca forța publică, va
puté să o scötă la cale ușor cu ea,
ci „mult se teme să nu dea în nas,
în chip rușinos“.

Barabaș și cêta lui l'au ascu-
tat cu respect, l'au rugat să rêmână
președintele lor, au trimis deputație
la el să reinôiescă rugarea, dér Kos-
suth a rămas neclintit și numai la
atâta s'a învoit, ca s'aștepte încă
4-5 zile, până la vre-o Lună, îna-
inte de a duce în împlinire definitiv
hotărîrea.

S'a desbinat așa-dér în două
partidul, despre care scrieau Vienesi,
că a ajuns să dea el tonul în Un-
garia, și să prescrie guvernelor ce să
facă.

Grupul celor nemulțamiți cu
învoiala încheiată, între cari sunt
a se numêra și ugroniștii, au conti-
nuat și continuă obstrucțiōnea, în-
scriindu-se cu toții la cuvên-
t în debaterea asupra programului minist-
rului-președinte și tinênd discursuri
lungi, ca să trăgâneze discusiunea.

Guvernul lui Khuen-Hedervary
nu scie dér încă cum stă și decă va
isbuti să scape de obstrucțiōne. La
din contră nu-i rêmâne decât sêu se
disolve dieta — de-i va da imputer-
nicie Majestatea Sa — sêu să plece
acasă la moșie, căci la Agram nu
se mai pöte întörce, deörce postul
de Ban e deja ocupat de altul (con-
tele Pejacevics).

Estremii au atacat pe contele
Khuen și pe motiv, că ar umbla să
rëstörne garanța ce o căștigase Szell
în cestiunea pactului (art. de lege
30 din 1899) și a declarat prin gra-
iul lui Barabaș, că nu vor înceta cu
obstrucțiōnea, până ce ministru-pre-
ședinte nu va da promisiuni obliga-
töre, că va face destul postulatelor
naționale ale opoștiiei.

Khuen-Hedervary s'arată a fi
förtè dibaciū în rëspunsurile ce le
dă și nu e nici decum fricos. Reuși-va
să iêsă din încurcătură? Kossuth cu
mica cêta a celor, cari i-au rëmas
credincioși, îi vin acum în ajutor,
stăruiind pentru respectarea învoielei.
Numêrul celor neîmpăcați tot încă
este mai mare ca al celor ce merg
cu Kossuth. Ce va eși din acăsta
stare de lucruri?

Nimeni nu pöte sci. Unii (între
cari și cei din partida poporală ca-
tolică) dic, că Khuen-Hedervary nu
o va puté scöte nici-decum la cale,
pân' ce nu va reinói și nu va ga-
ranta sêrbătorește cel puțin impli-
nirea acelor postulate naționale, ce
le-a cerut contele Apponyi în cunos-
cutul sêu memoriu.

Nu scim de-i va da mâna con-
telui Khuen să o facă și de are con-
sêmțemêntul Curtii și al cercurilor
militare pentru a face acăsta.

Nu e lucru de glumă cu con-
cesiunile, ce le cer Ungurii în di-
recția ca armata să devină maghiară.

Și numai simpla retragere provizorie a proiectelor militare și tratările lui Khuen-Hedervary cu Kossuth și cu partidul independist, au produs în Austria o nemulțumire adâncă și au pricinuit izbucnirea unei crize ministeriale austriace. Ministrul armatei teritoriale, ministrul Boemiei și primul ministru Koerber, mai mult din cauza celor petrecute între Khuen și kossuthiști s'au vădut siliți a-și da demisiunea în mâinile împăratului.

Incurcătura e mare dincoace și dincolo de Laita și clădirea dualismului trosnesce și se sguduie din temelie.

Ungurii vor fi și ei nemulțumiți în felul lor, dăr oare numai din Unguri e compusă această monarchie, nu mai există într'insa și alte popoare, cari vor să trăiască și ele liber cu limba și drepturile lor între granițele ei?

În vorbirea-program primul ministru Khuen-Hedervary a făcut amintire și de „cetățenii nemaghiari”. S'a ferit însă, cum se ferea și Szell, de a recunoaște, că acești cetățeni compun diferite naționalități, cari pretind drepturi și mai ales drept de limbă pentru asigurarea existenței lor. Khuen nu vrea să știe de-ocamdată, decât de interesele limbei maghiare, și cere dela toți cetățenii fără deosebire să-și caute fericirea numai în înaintarea acestor interese.

Totdeauna când cercurile dirigitore din Viena au fost în incurcătură față cu presensiunile maghiare, ca să potă împăca mai iute pe Maghiari au fost gata să jertfască cauza naționalităților spre a-i mai mulcomi. Nu cumva se gândește și Khuen la așa ceva?

Ar fi prea târziu. Pe nesățioșii șovinisti nu-i vor mai pute liniști, închișând ochii ca ei să-și potă înfige dinții în carnea naționalităților. Tote își au vremea lor. Astăzi șovinistii cer jertfe de la armată, în paguba unității și a tăriei ei. Acum începe a se întorče fôia și a se vedé ce fel de politică au purtat cei de la Viena de la 1867 încôce.

Nu sunt însă nici naționalitățile marfă crudă, ce potă fi tirită la toate târgurile. A sosit și pentru ele timpul reculegerii. Nu se vor mai lăsa a fi amăgite cu vorbe și promisiuni înșelătore, nici nu vor părăsi terenul de luptă de frica amenințărilor și prigonirilor. Vor căuta ușurare și scăpare numai în forțele lor proprii. Numai în tăria lor se vor încrede, și

decî în primul rând vor lupta pentru a se întări înăuntru prin unire și solidaritate. Atunci, vină orî ce ar veni, popórelor cari țin la existența lor națională, vor fi gata a-și apăra cu tot focul iubirei de nem și a patriotismului lor drepturile, ce li-se cuvîn și pe cari nu le pot pierde nici-odată, decât nu vor renunța de bună voie la ele.

Din Bucovina.

Alianța clubului dietal român și armeno-polon.

„Deșteptarea” din Cernăuți publică următorul comunicat în fruntea numărului său de la 2 Iulie:

„Ambele partide ale dietei Bucovinei, clubul român și cel armeno-polon, au dat acordului de până acum o formă hotărâtă prin încheierea unei alianțe defensive. Prin această ele voesc, fără ca să jignescă vre-o altă națiune, să lucreze pentru interesele adevărate ale țării, cu deosebire ale populației agricole și industriale.

Acestei alianțe îi lipsesc ori-ce scop agresiv; ajutorul reciproc în dietă și afară de ea, de sine se înțelege, nu are tendința să fie în dauna altora și este menit, prin urmărirea deosebită a intereselor stării țărănesci și a micilor industriași, să facă posibilă scutirea posesiunii naționale reciproce, decî să contribuie la lămurirea situației generale. Punctul, de la care s'a purces, au fost compromisele electorale anterioare, cari în decursul vremii au avut ca urmare o apropiere meritorică și au contribuit la un acord tot mai intim, la o procedură comună, la care s'au asociat în anul trecut și deputații germani.

Alianța acum formal încheiată nu exclude o amplificare; ea este terenul cel mai potrivit pentru această. Atât Românii, cât și Polonii resimt multă stimă înaintea culturii germane, a științei și artei germane. Valoarea limbei germane nu s'a disconsiderat în Bucovina nici-odată, cu atât mai puțin de Români și Poloni. Totuși însă, pe baza dreptății și respectului reciproc, se va ține cont prin activitatea comună de exigențele culturale ale ambelor națiuni aliate; decî pe baza acelei armonii politice, care unic corăspunde intereselor imperiului și ale țării, *Românii și Polonii acum aliați sunt decîși a lucra și a-se ajuta, în conformitate cu tradițiunile lor.*”

Răsboiul între Turcia și Bulgaria?

Cât timp lumea a fost ținută în mare încordare de lucrurile, cari s'au petrecut în Serbia, nu s'a prea dat atențiune încurcăturilor din Macedonia, cu toate că stările de lucruri din această provincie turcăscă nu s'a îmbunătățit.

Acum însă firul telegrafic aduce sciri alarmante asupra celor ce se petrec în Macedonia și la granița bulgară.

E vorba, că Turcia mobilizează de-abinele și trimite la granița Bulgariei trupe numeroase din toate armele. Aceste concentrări de trupe au produs o mare neliniște printre Bulgarii din principat, cari sunt alarmați și de scirile despre escesele bașibuzucilor în Macedonia.

Lucrul pare a fi serios. Guvernul bulgar a adresat guvernelor din Viena, Petersburg și Paris o notă, în care se plânge de escesele Turcilor asupra Bulgarilor din Macedonia, și-și exprimă părerea de rău, că Turcia a respins propunerile guvernului bulgar pentru o acțiune comună spre a face să se liniștescă lucrurile în Macedonia. Tot-odată guvernul bulgar protestează în contra îngrămădirei de trupe turcesce la granița bulgară, și declară, că declină ori-ce răspundere pentru urmări.

Fôrte interesante sunt declarațiunile ce le-a făcut primul ministru bulgar *Fetretov* unui corespondent al ziarului englez, „Times”. El a dis, că Bulgaria n'are la graniță, decât 8 batalioane. Nu pot aștepta decî, Bulgarii, ca Turcii să ocupe fără de veste Kiustendil. Din cauza această *Bulgaria își va întări trupele la graniță până la 30 batalioane și va lua toate măsurile pentru mobilizarea armatei.* Turcia, adause ministrul, numai cu greu și încet își poate mobiliza armata, pe când Bulgaria potă imediat să mobilizeze 200,000 oameni, cari aprôpe toți sunt înarmați cu puscă Mannlicher.

În același timp ministrul de război bulgar *Safov* a declarat unui redactor al ziarului „Vecerna Posta”. că Bulgaria nu va ataca Turcia, căci războiul ar fi o peire pentru Turcia și pentru Bulgaria deopotrivă. Răsboiul, adause, e dorit numai de doi corbi, cari stau în așteptare.

E interesant într'aceea a vedé cum judecă presa rusăscă despre încordările dintre Turcia și Bulgaria. „*Novoje Vremja*” țice, că Rusia nu va lăsa, ca Bulgaria să fie atacată de Turci, de aceea Bulgaria n'are să porțe frica Turciei.

Încât pentru Sultanul, se țice, că el numai silit ar intra într'un război cu Bulgaria. Cine se-l silască însă pe Sultanul? Printre Turci domnesce ați spirit războinic Musulmanii sunt neastîmperați și ar vré să răspundă bandelor bulgare cu o contra revoluțiune. Pericolul unui război s'ar potă căuta decî mai mult în dispoziția războinică a islamului, decât în cabinetele diplomaților.

Slăbiciuni și desmoștenire.

— Fine. —

Acum e la loc să punem întrebarea, că de unde vine, de Nemții cumpără pământurile Românilor? Ecă de unde. Nemții tot-deuna au pus mare pond pe școlile lor, tot-deuna au grijit de școli bune și învățători buni, au trimis și acumă trimit copiii lor la școlă; pentru Nemți chiar cât de serac să fie, și ori căți copii să aibă, ar fi cea mai mare rușine, decât copiii lui n'ar umbla la școlă; Nemții și după ce ies din școlă, s'au datat cu cetitul și cetesc și astăzi cărți și jurnale, chiar și la biserică merg cu cartea de rugăciuni; în satele nemțesci rari sunt case, la cari să nu umble jurnal; prin cetit Nemții s'au luminat și deșteptat, li-s'au lărgit vederile, au devenit mai înțelepți și prin această și mai prevădători, mai muncitori și mai cruțători; dênșii înțeleg spiritul timpului; afară de Dumnezeu au putine sârbători, portul lor e simplu și ieftin, nu țin ospețe lungi, nici pomeni fără rațiune, nu fac datorii, femeile lor se întrec cu bărbații la lucru, țin mare curățenie în casă și știu fierbe; este o ambițiune înrădăcinată în poporul nemțesc a agonisi moșie și a deveni stăpân; în sate nemțesci concubinate nu sunt, ei au aceea însușire morală, că se înmulțesc; nemții decât n'are pământ, își dă băieții la măestrie; nu numai în satele nemțesci, dăr și în cele românesce meseriașii sunt mai exclusiv numai nemți, ei sunt rotari, măsari, fauri, tinicheri, pălărieri, frânari, funari, zidari, păpuțari, bărbieri, și cu meseriile fac avere. Din contra Românii tot-deuna au avut școli slabe, de nimic n'au grijit așa de puțin ca de școlă, salariul învățătorului nu-l plătesc regulat, n'au trimis și în parte nici acum nu trimit copiii la școlă, n'au avut ambițiunea, ca copiii lor să capete învățătură, mai cu semă femeile au rămas de tot fără școlă și fără învățătură, nimic nu sunt acum mai deșteptate, mai luminate și mai bune econome, de cât înainte de 50 de ani, perd mult timp cu cusutul și împodobitul vestmintelor lor, curățenia în casă și în curte încă n'au învățat-o de la nemțicii, nu știu fierbe. Eu vorbesc despre despărțământul Timișoara, dômnele române nimic nu fac pentru ridicarea nivelului cultural al țărâncei române; tineretul român, după ce iese din școlă, nu se mai ocupă cu cetitul, ce a învățat în școlă în scurt timp a uitat, școlă de repetiție în cele mai multe sate nu se ține, la acest rău pörtă vină și preoții și învățătorii; poporul nostru ține multe sârbători, ospețe și pomeni lungi, ține posturi și se nutresce rău și prin această devine slab de lucru, prea ușor face datorii și pörtă procese, nu merge la meserie, nu învață nici o măestrie, tot de ce are lipsă la economie cumpără de la străin; aceste

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

„Olie.”

S'a lăsat prin geam o rață
Sol duos al primă-verii
Și mi-a spulberat din suflet
Amintirile durerii...

Mă trezesc jucând prin casă
Și cântând de bucurie,
Poți rinji de-acum prin colțuri
Blăstemată sărăcie!...

Nu mai vreau să știu de tine,
Fericirea mă 'nșenină,
Și prin visurile mele
Eu sunt rege, ea regină...

* * *

Căți nu-și fac în viața asta
Dintr'o rață lumă albăstre!...
— Vîno primăvară dulce
Peste inimile noastre!

Z. Bârsan.

Dăparte, dăparte.

Din volumul „Intre vis și viață”
de Delavrancea.

...sub castanii din via părăsită. Mai mulți copilași, în cămăși albe, mă încunjuraseră. Stam pe pământul cald, cu mâinile sub cap, privind adâncul cerului albastru, și povesteam.

O fetiță își sorbia cuvintele, dând într'o parte și alta plețele negre ce-i acoperiau ochii ei mari și verzi...

Dăparte, dăparte, era odată un palat de marmură lângă un lac adânc, limpede și liniștit; și în lac tremura răsturnat palatul și grădina lui cu naramzi și portocali.

Și nici o lebădă nu se lăsa pe lac, nici o privighetore nu cânta în portocali. Nimic nu se auzia în curte, nimic în palat. Ușile nu se deschideau. Porțile curții tot-deuna încuiate. Vîntul nu bătea p'acii, oprit, de cine știe cine, departe de aceste locuri în vecinică odihnă.

Numai, hei, une-ori la miez de noapte, s'auzua pocnind în porțile de stejar. Porțile se deschideau țipând, ca și cum ar fi fost vii și le-ar fi bătut cine-va.

Cine bătea în porți, la miezul nopții?

Cine deschidea porțile, la miezul nopții?

Adormisem la umbra zidului. Pe la miezul nopții, speriat de nisce lovituri înfricoșate sării în picioare.

O umbră intră pe porțile înalte; și porțile se închiseră în urma ei. Apoi auzii o ușă trântindu-se, și alta, și alta, încoet, mai încet, mai încet, până nu știu bine decât mai aușiam, séu mi-se părea.

A cui să fie umbră?

Vr'o stafie?

Înăuntru plânge cine-va... se rögă, a leșinat... nu se mai aude.

E întunerec. Mi-se bate inima. De n'ar fi stafie!

Și ameții pe marginea lacului.

A doua zi mă deșteptai. Sorele ardea. În lac tremura răsturnat palatul de marmură cu grădinele sale. Începuți să mă închin, fericit, că era cald și lumină... Mă gândeam acasă și 'mi era dor, mi-era dor de mama, de nu mai puteam... Săraca, o fi creșdend, că m'am înecat... și m'o fi plâns... cât m'o fi plâns săraca...

O rupsei la fugă.

Mă uitai înderăt; veđui palatul mic

și fumuri; apoi începuți să-mi caut drumul cu ochii.

Eu șciam nisce plopi înalți... așa venisem, din plop în plop... unde să fie? Mă uit în toate părțile... nimic, niciari... Șuism nisce dealuri... unde să fie? Mă uit în toate părțile... nimic, niciari.

M'am dus, m'am tot dus, până când palatul de marmură nu se mai vedea, decât ca o jucărie de copii. Și am căutat, am căutat, dór d'oi găsi o cărare umblată de picior omenesc, și nici o fășie de drum n'am întâlnit.

Și când mi-se pără, că palatul se șterge de pe față pământului, o rupsei la fugă înderăt, căci ce m'ași fi făcut în așa pustietate? Și de ce goniam, de ce palatul se ridica ușor din grădinile fumurii.

Lacul e roșu ca sângele. Apune sorele.

Mă rădimai de-o salcie scorburasă și începuți să mă gândesc. Mi-e fôme. Ce să mănânc? Mă uitai în apă. Veđui până în fund. În aer nici o pasere, în apă nici un pesce.

Să sar zidurile grădinei ca să fur portocale? Decă m'oi întâlni cu ea, cu umbra pe care o veđusem întrând, la

*) Din volumul „Visuri de noroc”, apărut de curând.

slăbiciunii și defecte îl fac pe poporul nostru inferior celui nemțesc, dăr și celorlalte nemuri conlocuitoare; poporul român fără școlă din trecut a rămas cu vederi mărginite, n'a înțeles, că acum trebuie cu mult mai mult și mai bine să muncescă și să cruțe, cu mult mai mult să învețe și să gândească la viitorul său, de cât a fost de lipsă în timpul strămoșilor săi.

Dér dintre tóte mai cu sémă două slăbiciunii mari are poporul nostru; una e, că prea ușor se deslăpesece de moșia sa, și alta că nu se înmulțesece.

Cum se perde din moșie, am vădúť mai sus, acum să vedem și tristul adevér referitor la scăderea numărului pe basa datelor statistice de la anii 1869—1900.

În *Drăgoesci* la anul 1869 au fost 1220 Români, la anul 1900 au fost 955; în *Ficatar* la anul 1869 au fost 1091, acum sunt 945; în *Căpet* au fost 789, acum sunt 691; în *Ohabaforgaci* au fost 2034, acum sunt 1667; în *Cerna* au fost 971, acum sunt 748; în *Pelroman* au fost 2300, acum sunt 2034; în *Remetea* au fost 1493, acum sunt 1347; în *Belint* au fost 3473, acum sunt 2884; în *Budinț* au fost 1198, acum sunt 1002; în *Hisiași* au fost 802, acum sunt 709; în *Ictar* au fost 998, acum sunt 848; în *Chiseleu* au fost 1448, acum sunt 1382; în *Siclas* (Șuşanovița) au fost 1206, acum sunt 1085; în *Seciani* au fost 2232, acum sunt 1923, și așa mai departe în tóte comunele, poporațiunea română scade.

Perdereea în număr aduce cu sine și pierdereea în pământ, pentru-că poporul perde din număr, acela perde și din teren, și cu timpul va fi stîrpit pe acela, care se înmulțesece.

Acum să vedem ce sunt urmările, că poporul nostru a pierdut pământul său? Urmările sunt, că aceia, carî și-au pierdut moșiile, se fac socialiști; în comuna românească se țin mari adunări socialiste.

Cine ar fi cugetat încă înainte de vr'o cătî-va ani, că Români, carî țineau la nărul lor, la limba lor, la legea lor, acum de-odată să devină socialiști? Cugetă dóră că prin socialism se vor mântui de miserie și sărăcie? tare se înșelă, dér acésta vor vedé-o mai târziu. Ce folos au, că s'au făcut socialiști? Ecă ce folos: umblă la adunări, plătesc taxe, au cheltueli și perde ce e mai scump, adecă timpul.

Să facă Români socialiști probă și să întrebe pe un socialist de alt năr, care de 20 de ani tot socialist a fost, că ce folos a avut, că a fost socialist, se vor convinge că sărac a fost înainte de 20 de ani, când s'a făcut socialist, și sărac e și astăzi.

Bine să-și însemneze Români, că n'mai munca ciostită și cumpétul înțelept scutesce pe om de miserie și sărăcie.

Perdereea averilor mai are ca urmare și aceea, că Români acum au început a emigra în America. Cine ar fi cugetat, că

acest popor, care de 1900 de ani locuiesce pe acest pământ, acum să-și părăsescă vatra părintescă, satul în care s'a nărscut și crescut? Până a avut avere, n'a știut să și-o păzescă, acum fomea și sărăcia îl împinge să ia lumea în cap și să se perdă în țeri străine, printre năruri străine.

Numai din comuna Beregeu s'au dus până acum peste 50 de persoane, dér din epistolele lor, ce scriu acasă, se vede, că nu voesc să móră în America; plătindu-se acolo lucru mai bine, ei đic, că voesc numai să câștigue bani, ca să și potă răscumpéra moșiile pierdute, și érá se întorc acasă; cel puțin vor aduce cu sine învățătură, că acum trebuie omul mult să muncescă, și să ducă un cumpét înțelept, căci altcum se prăpădesce.

Intr'un sat aprópe de Timișóra, fost cândva sat românesc, mai de mult au început a se aședa Nemți, au cumpérat de la Români case și pământ, acum sunt și în număr și în avere în majoritate; în reprezentanța comunală sunt în mare majoritate. Români țin și oi; înainte cam de vr'o 4000 ani, reprezentanța comunală a hotărît că nu mai e permis să pască oile în islazul comunal; Români aflându-se asupriți prin acésta hotărîre, au încercat să și separeze competența lor din islaz de competența Nemților, și spre acest scop au spusat din banii bisericeii 300 de fl. cu advocații, dér islazul nu l'au putut separa; banii nici până acum nu iau întors bisericeii; Români altfel între sine erau în certă și procese. Nainte de vr'o cătî-va ani, a venit la mine un Român din acea comună, ca să-i dau sfat, că cum să se apere Români de asuprirea Nemților? Acestuia i-am đis: *merge acasă și spune Românilor, să fie ómeni înțelepți și de ómenie, să lucre și să cruțe și să și răscumpere moșiile pierdute; atunci ei vor fi stăpâni în satul lor.*

Acest sfat îl dăm acum și celorlalți Români.

Timișóra, la 14 Iunie 1903.

Emanuil Ungureanu.

SCIRILE DILEI.

— 21 Iunie v.

Incheierea anului școlar la școlele elementare gr. or. române de băieți și fete se face mâne, Duminecă. După serviciul divin, se vor ceti clasificatiunile și se vor împărți premiile în sala cea mare a gimnasiului român din loc.

Esamene. Mâne, Duminecă, după amiédă la órele 3 se va ține esamenul din menagiú, croitorie et. cu elevale internatului susținut de Reuniunea femeilor române din localitate. Public cât de numeroși e binevenit.

— **Esamenul de gimnastică** cu școlarii de la gimnasiul român din localitate va fi mâne Duminecă 5 Iulie st. n. la 6 óre p. m. precis. În decursul esamenului va cânta muzica militară. La cas de timp nefavorabil, esamenul se amână pe điuva următoare, Luní. Locul numerotat 40 bani, locul de stat 20 bani. Publicul nostru e rugat a participa în număr cât mai mare.

I. P. S. Sa Metropolitan Mețianu a sosit éri diminétă la Sibiiu, întorcându-se din Marienbad, unde a făcut cură timp de o lună. I. P. S. Sa s'a reíntors în deplină sănătate.

Adunarea generală a despărț. Alba-Iulia al „Asociațiunei”, convocată pe điuva de 12 Iulie, se amână pe Dumineca următoare 19 Iulie st. n., cu același program.

La gimnasiul român din Brad se vor începe esamenele Marți în 24 Iunie st. v. și vor dura până în 28 Iunie. Duminecă în 29 Iunie st. v. va urma festivitatea de încheiere, cu serviciu divin, împărțirea premiilor și testimoniilor.

Grănițerii din România. Paza grăniței în România se face acum de cătră trupe din armata teritorială. Aceste trupe, din cauza serviciului lor alternativ, nu sunt în stare să capete experiența necesară spre a esercita o supraveghere vigilentă asupra contrabandiștilor, carî se înmulțesece mereu. Spre a înlătura acest neajuns, ministrul de finanțe român a alcătuit un proiect pentru organizarea unui serviciu special pentru paza grăniței. După acest proiect se va înființa un corp de trupe permanente, recutate special în vederea acestui serviciu. Aceste trupe, precum și cadrele lor, vor forma totuș un element al armatei și astfel vor depinde de ministrul de războiu, în privința disciplinei și a organizației militare. În privința serviciului vămilor vor depinde de ministrul de finanțe, care va suporta integral cheltuielile lor de întreținere. Nouii paznici ai grăniței vor purta numele de „grănițerii”.

La Academia comercială din Clușii s'au prezentat la esamenul de maturitate 89 tineri, dintre carî 5 Români: Emil Pop, Sim. Rusu, Iuliu Mănăstireanu, Virgil Bodocan și Petru Danciu. Toți 5 au făcut esamenul cu succes.

Sfințirea bisericeii gr. cat. române din Deșii, se va face în 12 Iulie st. n. 1903. Programa: *Sămbătă* la 11 Iulie: I. Primirea Esc. Sale d-lui episcop diecesan Dr. Ioan Szabó d. m. la 3½ óre din partea credincioșilor înaintea bisericeii consacrande. II. La 4 óre vecernie cu lithie. *Duminecă* la 12 Iulie: I. Diminétă la 7 óre utrenie. II. La 8 óre consacrarea bisericeii și misă solemnă, săvârșite prin Esc. Sa d-l episcop, cu asistență celebrătoare.

III. *Banchet* în sala hotelului „Hungaria” la 1 óra p. m. — Prețul 6 coróne de cuvertă. Bilete se pot procura la d-l Alexandru Avram, preot-cooperator în loc și la hotelier. — On. participanți sunt rugați a se anunța pentru banchet până la 9 Iulie a. c. IV. *Petrecere populară* în grădina hotelului „Anglesul”. Începutul la 8 óre séra. Prețul de íntrare: 1 corónă de personă, éri în familie 2 coróne. *Comitetul arangiator.*

Daruri pentru biserică. „Cel ce face lui își face, cel ce dá, Domnului dá” đice sf. evang. Astfel și în comuna noastră Ana lui I. Cojocariu, Paraschiva lui I. Aldica, Bucura vėduva lui Stan Nicóră, Ana lui G. Siulea și Maria lui I. Roșca, înțelegend cuvintele sf. ev. în điuva de 29 Iunie st. n. a. c. au cumpérat pentru bis. noastră locală gr. cat. un rėnd de vesminte fórte frumos, pentru care subscriși le aducem mulțămită în numele popoului întreg, dorindu-le ca Dumneđu să le rėsplătescă acésta faptă nobilă. *Ticușul săseses*, 1 Iulie 1903. Ilariu *Cojocariu*, preot gr. cat. și Ioan *Haisea*, ínv.

Abdicarea principelui Ferdinand al Bulgariei. Un điar din Petersburg scrie, că în curėnd principele bulgar va renunța la tron. În privința acésta đice, că s'au început tratările. Principele a declarat, că va abdica, decă statul îi va întórce suma de petru milióne franci, pe carî i-a cheltuit cu zidiri. Zidirile firesce ar trece în proprietatea statului. Afară de acésta principele mai cere un apanagiú anual de 600.000 franci, carî să se plătescă după mórtea lui fiului său Boris. În cāt pentru întórcrea celor patru milióne, s'a făcut deja ínvoiéla, numai asupra apanagiului nu s'au putut încă înțelege. Bulgarii nu vréu să-i dea decă 480.000 franci, éri după mórtea lui 240.000 franci lui Boris.

Rapórtde despre esamene cu elevii școlélor nostre confesionale de la sate, am primit din diferite părți. Rugăm pe d-nii corespondenți a nu se neliniști, decă până acum — din lipsa de spațiu — nu le-am putut publica tóte. Vor urma însă pe rėnd. Rugăm pe corespondenții noștri, ca în ce privesce rapórtdele lor, se fie cât se pórte obiective și să nu caute a da rapórtdele o estensiune prea mare.

Noi advocați. Dr. Victor *Nilvan* din Șomeuta, Dr. Ioan *Rățiu*, Dr. G. *Dubles* și Dr. I. *Marghila* au depus în Budapesta esamenul de advocat.

Au repausat: Emil *Oigăreanu*, student în drept, în etate de 23 ani în Turda. În mormėntarea se va face mâne, Duminecă.

— Ioan *Keresztes*, parochul Imbuzului în etate de 79 ani, în al 55 an al preoției. În mormėntarea se face ađi în 4 Iulie.

mieđuł noptii, în curtea palatului? Și zidurile sunt așa de înalte... M'am încercat, dér mi-am întors unghiile pe dos și mi-am sângerat de géba buricele deștelor.

Stele nu rėsar.

Nici luna.

Și nu e pic de nor.

Ce fel de cer se întinde pe de-asupra acestui palat adormit?

Unde sunt?

De frică mă hotărăii să mă duc până la porțile mari și să bat în ele. Dibuid zidul, ocoliú grădina, și ajunseiú în dreptul porților.

Să bat séu nu?

Dér decă ímî va deschide, ea, umbra pe care o vėdusem intrând la mieđuł noptii?

Intorseiú capul.

Din întunerec se desfăcură o mulțime de idoli ușurei, carî goniau în vėzduhul de cernélă. Atunci íbii cu pumnul în porți. Porțile sunară. Sunetul se duse departe, departe, și în tóte ușile palatului mi-se părú, că aúj lovitură mea...

— Cine e?

Ah! ce glas!

— Cine e?

— Eu.

— Cine, tu?

— Nu știu.

— Cine te-a trimes?

— Nimeni.

— Ce cauți?

— Nimic.

— Ce vréi?

— Mi-e frig, mi-e frică, mi-e fómé!

Porțile se desfăcură în două.

O bėtrána cu pėrul alb, galbenă ca cėra, c'o vāpaiță în mână... încolo nimic.

Inchiseiú ochii și căduiú mototol, ca o cărpă.

Când mă deșteptaiú era điuă.

Ce bine e într'un pat mólé și cald!

Pe un scaun, lângă mine, bėtrána rėsucia un fir de borangic. Cum mă simți, că deschisesem ochii, începú să mă mângăie.

Mână uscată, ușórá, blándă.

— Eram cu pėrul ca pėcura de când n'am mai vėđut om ca toți ómenii, și ađi sunt albă ca zăpada, đise bėtrána și mă sėrúta pe frunte.

Par-că ímî luase frica cu mâna.

Mă întorseiú spre ea și o întrebaiú:

— Căt e d'atunci?

— Nu știu, bunico, nu știu, că po-

mii nu s'au mai scuturat de frunđe și de rod; pasėriale au adormit și nu s'au mai mișcat în frunđușul lor. În palat, de atunci și până acum, nimeni nu s'a schimbat. Afară de mine, care am albit, tot ce veđi aici e ca o cadră pe hărție: tóte stau cum le-a prins cėsul somnului din urmă. Nimeni nu a intrat și nimeni nu a eșit pe porțile pe care ai intrat tu, dragul mamei.

— Nimeni nu a intrat?

— Nimeni.

— Nimeni nu a eșit?

— Nimeni.

— Dér cine a bătut alaltăeri, la mieđuł noptii, în porțile palatului?

— Nimeni, rėspunse bėtrána uitându-se în jos.

— Cine a deschis porțile palatului, alaltăeri, la mieđuł noptii?

— Nimeni, rėspunse bėtrána și rupse firul de borangic și aruncă fusul în fundul odăii.

Fusul se ínvirti în jurul măciului.

— Dér eu, am auđit...

— Ți-s'a părut! rėspunse bėtrána sculându-se în picióre.

— Și am vėđut o umbră...

— Ți-s'a părut! rėspunse bėtrána plimbându-se prin odăie.

— Pe urmă, cineva plángea și se ruga, se ruga...

— Taci! đise bėtrána, taci! Ah! ce minut fericit ímî risipiși, dragul mamii...

Începuiú să tremur. Inchiseiú ochii. Mă-era frig. Mi-se părú că plutesc în aer. Mama o fi credėnd, că m'am ínecat, și m'o fi pláns... cât m'o fi pláns, sėraca!

Ași fi cređut să vėđ nisce ochi roșii de stafie... și ochii ei erau buni și mângăetóri, ca ai mamii. Se aședă lângă mine, ímî luă mâniile în mâniile ei și-mi đise:

— Tu, dragul mamii, n'ai să te mai întorcí de unde ai plecat, e atāt de departe d'aici până acolo, că drumul e mai lung ca viéța ta...

Începuiú să pláng.

Plángi, dragul mamii, plángi.

Până mă făcuiú bine, bėtrána dormi la capul meu, pe un jeț vechiú, negru de vechiú ce era.

Mă deduiú jos din pat. Ea mă luă de mână și-mi đise:

— Să-ți arăt palatul.

Ce coridóre lungi și triste. Prin umbrile lor, e săgeți de lumină.

— Știi, ímî đise bėtrána, că aici ni

Esoposiția de oi în Poiana. Cu scop de a studia diferitele soiuri de oi de rasă alasă și de a chibzui asupra cultivei naționale a oilor, dăr mai ales cu scop de a valorisa lână și celelate produse ale oilor, comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“, a luat hotărîre a arangia în 10 Iulie n. c. o esoposiție de oi în frunțașă comună *Poiana* (lângă Mercurea), dat fiind, că poporațiunea din partea locului se îndeleitnicește cu cultura în mare a oilor. La această esoposiție Reuniunea va distribui premii în valoare de 200 cor. și în același timp va lua măsură, ca și primăria comună și institutul de credit „Mielul“ să creeze premii, ce se se distribuie între esoponți. La esoposiție va asista, după toate prevederile, și directorul institutului de valorisare a lânii din Budapesta.

Comerțul între România și Grecia. După raportul consulului român din Atena, comerțul dintre România și Grecia a crescut foarte mult în 1901, an în care s'a inaugurat tratatul de comerț între cele două țări. După tablourile comerțului esterior al Greciei cu diferite țări, comerțul României cu Grecia s'a ridicat în 1901 la cifra de 3.680.131 franci, față de 1000551 franci pe 1900, prezentând astfel o creștere de 2.679.580 franci. Din această cifră rezultă, că importatiunea produselor românesce în Grecia a fost de 2.195.320 franci și esportatiunea de 1.484.811, pe când în 1900 importatiunea nu fusese de cât de 605.486 franci și esportatiunea de 395.065; avem deci la importatiune o creștere de 1.589.834 franci și la esportatiune o creștere de 1.089.746. Din aceste cifre reiese, că comerțul între cele două țări s'a întreit în urma semnării convențiunei comerciale și România e aceea, care s'a folosit mai mult de acest lucru, căci esportatiunea produselor sale în Grecia a întrecut importatiunea cu 605.486 franci.

Petrecere de vară. „*Corul bisericii române gr. or. din Brașovul-vechiu*“ invita la petrecerea de vară împreună cu joc, ce o va arangia mâne Duminecă în 22 Iunie st. v. a. c., în pădurea „*Stejerișului de sus*“. Plecarea va fi la orele 12 din țu de la „*Școla rom. gr. or. din Brașovul-vechiu*“. Se vor juca jocurile naționale: „*Călușorul*“ și „*Bătuta*“. Programul jocurilor este foarte variat și potrivit pentru poporul nostru. În cas că timpul va fi ploios, petrecerea se amână pe Dumineca viitoare.

Vinuri scumpe. În țiarul „*Matin*“ din Paris d-l Harnuin povestese următoarea anecdotă: „*Intr'o țu prânțiam într'un restaurant pe bulevard. Uitându-mă la lista de vinuri, ved însemnat: Chateau Margaux și Chateau Laffitte sticla 180 franci. Am întreat pe chelnerul: Spune-mi drept, cine bea vinuri așa scumpe cu 180 franci sticla? Chelnerul n'a vrut la început să-mi spună, mai târțiu însă zimbând*

ca în batjocură, răspuse: Regele Milan!... „*Ai beut din vinurile acestea?*“ îl întreat eu mai departe. „*De sigur.*“ — „*Sunt bune?*“ Chelnerul a dat din umeri. — Adevărul era, că Milan nu se pricepea la vinuri, însă bea vinurile acestea nu pentru bunătaea lor, ci pentru-că erau scumpe și socotela o plătea... Serbia.

Farmacile din cetate vor fi închise mâne după amiațu, ca de obicei, afară de farmacia la „*Biserica Albă*“ a d-lui Franz Kelemen, str. Vămii Nr. 8.

Concerte. Duminecă în 5 Iulie, capela orașului va da un concert la cafenea Neustädter. Inceputul la 8½ séra. Intrarea 60 bani.

— **Concert militar.** Mâne, Duminecă, concert dat de musica militară la „*Gewerbeverein*“. Intrarea liberă.

Vultur balcanic în Ungaria. În una din săptămânile trecute un păzitor de pădure a vățut în hotarul comunei Mozorin (comit. Torontal) doi vulturi, luptându-se în vездuh, pe mörte și pe viető. Unul era vultur pescariu, celălalt însă o specie necunoscută păzitorului. După luptă îndelungată, vulturul necunoscut a fost învins, și istovit de puteri a cățut jos. Ajutat de mai mulți lucrători de pe câmp, păzitorul l'a prins și l'a vëndut notarului comunal. Pasărea-colos însă, nu voia să mănance nimic din ce-i dădeau la notarul. Astfel notarul a dat'o unui vënditor bētrân, ca dăr acela va sci cu ce s'o hrănescă. Nicl la noul stăpân însă nu a mănocat nimic, așa că în cele din urmă a murit de fôme. Dus apoi la institutul de preparatiune a lui Dr. Lendl, acolo s'a constatat, că vulturul e de o specie, care peste tot nu se află în Ungaria, ci trăesce în părțile sudice, prin Asia-mică și Peninsula balcanică. Numele științific îi este *Nisaetus fasciatus*.

Slăbiciune și slugărnicie.

Sătmar, Iunie 1903.
Onorată Redacțiune!

Lanț se țin slăbiciunile unor Români. Ȕtă un cas. În săptămânile trecute s'a înmormântat fostul notariu din Socond (com. Sătmariu) Iosif c. Pop. Mintea ne-a stat în loc, când auțiram predică ungurescă la *prohod românesc*.

Da, s'a aflat preot român, care se hrănesce cu prescură românescă, ca să predice în limba lui Arpad, și acesta a fost preotul din Mădăraș (comit Sătmar, diec. Orășii mari) cu numele Ludovic Marcuș. Că ce voesce a ajunge d-l Marcus cu predică în unguresce, nu pot înțeleg. E om căsătorit, canonic nu pōte fi, cu atăt mai puțin vlădică. De altfel unii carl se pōrtă în acest chip nu ajung în veci canonici, cu atăt mai puțin, căci Dumnețu feresce biserica română gr. cat. de ast-

fel de ómeni, ér dușmanii însiși îi disprețuesc.

Parochia Mădăraș e una din cele mai de frunte parochii din diecesa Orășii, unde numai ca lectical preotesce se adună peste 100 (una sută) cubule de grâu curat ca aurul, parochie mai bună abia o mai fi în diecesă afară de Măcaul, Poclul și Leta, unde se voiescă a ajunge părintele Marcus. Și apoi de când ajung preoții în în parochii bune prin predici unguresce? Sėu e un „*lapsus linguae*“ această predică ungurescă? Fōrte mult am dori să scim, căci numai de plăcerea solgăbirăului din Arded a predica unguresce, e ridicul. De altfel se vorbesce, că *cei mai mulți preoți* s'au purtat la acel *prohod fōrte slugarnic* față de fislogăbirău.

Ȕtă, onorată Redacțiune, prin nechibzuița unor preoți români slabi *limba maghiară introdusă în Sionul românesc*. Trist și rușinos pentru cei ce o fac.

Un Român.

Din Mediaș.

D-le Redactor!

Cu săptămâni înainte se lățise vestea, că învățatorul Isidor Dopp din Mediaș, Duminecă în 31 Maiu, va da esamenul final cu elevii gr. cat. de la școla d-sale. — Diua a sosit. Lume era multă, căci nu a fost numai poporul din Mediaș, ci au venit și ómeni din satele din împrejurime, așa în cât frumoșa biserică gr. cat. în care s'a ținut esamenul, s'a vėțut prea mică pentru cei vre o 500 de ómeni, ce erau de față.

Esamenul a succes fōrte bine, pot țice, că a fost un esamen escelent.

După esamen s'au împărțit premii la copii și Prea Onor. Domn Ioan Moldovan, protopopol tractului Mediaș, a ținut frumosul d-sale discours la adresa părinților, copiilor de școlă și a învățatorului lor.

A urmat încă cuvēntul de adio rostit de d-l Dopp, cătră elevi îmbrăbătându-i cu frumoșe cuvinte pentru anul viitor. După acesta în cel mai frumos rēnd pornesc la codru verde, tineri și bētrâni, după copiii de școlă, cari toți erau încinși cu brăne. Musica cănta un marș românesc, și-țu era mai mare dragul să privesci ordinea esemplară, șirul lung de ómeni. Un domn întrebă pe d-l învățator: Unde-i stēgul? la ce domniului zimbând răspunde, arătând pe școlari: „*Privesce-i, sunt stēgurile mele!*“ În frunța mulțimei de popor se aflau 10 feciori chipesți, unul ca unul, costumați în haine de călușeri, încinși cu toții în frunze trei-culori.

V'as ține prea mult cu vorba și aș abusa pōte de bunătaea D-vōstră, când aș vrē să descriu multele și frumoșele discoursuri, urmate în pădure, precum și multa voie bună, ori horile drăguțe, ce s'au încins aicea la umbrele copacilor. Nu pot trece însă cu vederea energia și buna

dispoziție a iubitelui nostru protopop Ioan Moldovan, căci l'am vățut tiner și plin de voie bună. Bucuria strălucea pe fața d-sale ér această bucurie se rēșfrăngea adēnc în suflatele noastre. Dōmne ține-l la mulți ani! — Séra la reînțócare în fața locuțiunei protopopescei musica a incetat, convoiul s'a oprit, ér un cor puternic de 37 persōne au căntat mai multe poesii și s'au jucat frumoșele nostre jocuri naționale. Adēnc mișcat de această surprindere neobositul șef al tractului Mediaș, cu temperamentul d-sale domol dăr energie, mulțumesc tinerimei care alătura cu un învățator tiner s'a purtat așa de brav.

La o săptămână după aceea, chiar a doua țu de Rosaliile noastre a avut loc tot sub conducerea d-lui Dopp o frumoșă produțiune teatrală. „*Prologul*“ lui Iosif Vulcan a fost predat de cătră învățatorii Ilie Tarna, Ioan Axente și Mihail Tatar. Acest prolog a stors admirațiunea celor de față și domni învățatorii s'au achitat strălucit de rolurile lor.

A urmat apoi piesa în patru acte, drama „*Paza maicii sfințe*“, care nu a lăsat nimica de dorit. Intre acte d-l Dopp a căntat cu corul mai multe poesii și s'a jucat „*Romanul*“, „*Bătuta*“ și „*Călușorul*“. Tōte au succes minunat și mulțumind în parte zelosului învățator, am admirat în dēnsul marea paciēța ce a avut'o.

La lucru fraților. Acum ori niciodată!

Tērnăveanul.

Esamene.

Din jurul Turzii, Iunie 1903.

Joi în 28 Maiu s'a ținut esamenul la școla confesională gr. cat. din *Mischii*, protopopiului Turzii. Esamenul era să se țină sub presiul Prea On. domn protopop actual Artemiu Codarcea, dăr din cauza timpului ploios, și așa nefavorabil, s'a ținut sub presiul On. d-n preot local Simeon Luca.

Bētrâni cărunți, tătâni și mame, junți și tineri, toți îmbrăcați în vestminte de sərbătore, cu pași grăbiți se apropiu cătră locașul școlei, să asculte progresul ce l'au facut micii lor copilași, nepoți și frați în decursul unui lung an de muncă.

Spațiosă sală de învățământ era frumos împodobită cu ramuri de ștejar și flori, ce se îngănuu în a lor frumuseță. Bâncile erau îndesuite de băeți, ér numărul mare în care s'a prezentat poporul, era o dovadă despre interesul și dragostea ce o are față de școlă.

Esaminarea se începe din studiul religiunei. Din răspunsurile băeților s'a vățut, că On. d-n Simeon Luca, precum în tot-dăuna, așa și acum a satisfăcut pe deplin nu numai misiunei sale de catechet, ci și chemării sale de preot. Au urmat apoi celelalte obiecte de învățământ. —

mic nu se mișcă, ci stă așa cum au apucat să stea.

În fața noastră o perdea.

Vrusei s'o dau la o parte; perdeaua era împietrită: vrusei s'o turtesc de părete; cutele ei, ca nisce drugl de fier. Pusei mână pe un scaun înalt și subțirel, degeaba; nu putiui să-l misc. La o scară de marmoră mă oprii speriat: un căne mare sta cu ochii țintă la mine și cu gura căscată.

— Ce țu-e frică? țise bētrâna zimbând. Așa a rēmas, tocmai cum lătra.

Bētrâna bagă mână printre dinții lui ascuțți și lucioși. Cănele nu se clinti, uitându-se înainte, lăsat pe picidorele dinapoi. În vērful scării o pisică neğră cu laba aruncată după un fluture alb cu boțițe albastre. Fluturile plutea nemișcat în aer, cu aripile întinse. Pisica se uita cu nisce ochi vii și lacomi.

— Căți, țise bētrâna, nu se asemână cu pisica asta!

— Cum?...

— Intre ei și ceea-ce vor, încă nițel, încă nițel, și ęst nițel nu se mai isprăvesce...

Bētrâna vorbia și eu rideam de picică: „*prinde-l motane, ah! ce bun ar fi... ce frumos e... încă nițel, încă nițel, și aripidorele lui vor curge ca nisce flori mărunte.*“

— Vrēi să veți masa împēratului?
— Masa împēratului?

— Da.
— Vrēu, dăr mi-e frică.
— De ce țu-e frică?

— Să nu fie ómeni...
— A, nu! răspuse bētrâna dând din cap. Ómenii au perit ca fumul, au rēmas numai tacămurile...

— Tacămurile?

— Da. Tot este gata. Când s'or umplea locurile góle, cuțitele au să sune și paharele or să se ciocnescă, vinul are să curgă...

— Dăr cine a întins masa?
— Cei cari s'au dus.
— Și n'au mănecat tot?

— Așa cred ómenii c'or mănca tot... Și neînțelegēnd nimic, ajunserăm la nisce uși poleite. D'asupra lor o scorpie de aur, cu aripele gata să isbescă.

Cum intrerăm pe ușe, mă minunai

de ce-mi vědură ochii. O masă mare. În mijlocul ei un cerb fript. Fusese cald, căci aburii închiegaseră împrejnul lui. O mulțime de furculițe cu bucăți de carne și de pahare cu vin stăteau aplecate în aer, ca și cum cineva le-ar fi adus la gură. De la un pahar în jos un șir de picături de vin ca nisce bōbe de rubin.

— Acolo era locul împēratului. A fost cel din urmă pahar pe care l'a beut, țise bētrâna făcēnd, cu deștul, capul, mânil și trupul împēratului.

Și deștul ei par'că lăsa dungl în aer. Închiseiui ochii, o apucaui de mijloc și-i țiseiui tremurând:

— L'am věțut!

Ea se uita drept în ochii mei și-mi țise:

— Peste țece țile, la miețul noptii, o să-l veți și mai bine.

Mă înfloraui. O rugai să ne coborim în odaia noastră.

Să întunecase.

În dreptul nnor uși cu lanțuri gróse și cu lacăte cât ploșca, auții un oftat lung și năbușit.

— Cine a oftat?

— Nimeni, răspuse bētrâna, iuțindu-șu pașii, nimeni, țu-s'a părut.

Nicl vorbă, că sārîsem înaintea ei. Să mă fi tăiat nu m'ași fi uitat îndērēt.

Mă întinseiui în pat.

Ea aprînse o feștilă într'o scoică de argint. Placăra galbenă juca în vērful feștilei. În fundul urechilor mi-se oprise acel oftat năbușit. Bētrâna trase jețul și se asēță la capul meu. Incet, incet, mă liniștii. Îi sārutaiui mână. Era rece. Vream să sci unde mă aflam. Ce s'a petrecut în acest palat de marmoră? Cine oftase în odaia pecetluită cu lanțuri?

— Cine e închis acolo?

— Unde? răspuse bētrâna tresărînd.

— Acolo...

— Ȕu-s'a părut, n'ai auțit nimic.

— Atunci, spune-mi unde sunt?

Bētrâna se plēcă pe capul meu, mă sārută pe frunte, și-mi țise:

— Vēd eu, că nu adormi până nu țu-oiu spune o poveste.

Ridicaiui capul din pernă și bētrâna începui.

(Va urma.)

Acum pășese cu blândete înaintea băeților d-l învățator Ioan Pescariu, esaminându-i din limbile română și maghiară, din aritmetică, geografie, istorie, istoria naturală etc. După finirea fie-cărui obiect s'a cântat și declamat de către băeții de școală mai multe poezii frumoase. Dintre declamări ne-a plăcut mai ales cea a unei copile începătoare, care cu o voce blândă și dulce rosti frumos poezia „Jună de român sunt” întonând cu deosebire cuvintele din fine:

„Limba-mi și națiunea
Jur pe Dumneșeu
Nu le schimb cu lumea,
Că's Română eu”.

Scena acésta, ca să șic așa, a plăcut atât de mult și a mișcat așa de tare inimile ascultătorilor, în cât lacrimi de bucurie se vedeau pe fețele lor. În adevăr, ți era mai mare dragul să vezi o fetiță mică care cu curaj și fără șielă, în fața unei mulțimi, se afirmă în nevinovăția-i de inger, că e „jună de român”.

Preste tot din toate răspunsurile băeților s'a văzut limpede, că d-l Ioan Pescariu și-a împlinit cu cea mai mare scrupulozitate datorința sfântă ce o are ca învățator, prin ce a secerat numai stima și lauda tuturor. Faptul acesta nu-l pot atribui, decât pacii și bunei înțelegeri, ce există între preotul, învățatorul și poporul din comuna Mischuiului.

Esamenul s'a finit la orele 6 p. m., când On. D. Luca prin puține, dér alese cuvinte arată poporenilor, folosul și rólele multe ce le aduce școlă, îi îndemnează ca și pe mai departe numai cu iubire, dragoste și alipire să fie față de școlă, ér băeților le spune, că să fie bun și ascultător, în tot-mai ca d-l nostru Isus Christos, să se folosească tot-déuna de cele auzite și învățate în școlă, ca așa cu timpul să pôta deveni membri folositori atât bisericeii, cât și națiunii din sinul căreia fac parte.

Ér noi satisfăcuți pe deplin și încântați, ne-am dus spre casă, luând ca exemplu bun pe învățatorul Pescariu, și dorind ca și pe viitor să ne întâlnim și să mai vedem asemenea spor, care numai îmbucura ne pôte.

Un participant.

Girgeu, Iunie 1903.

Esamenele cu elevii școlilor din protopopistul Girgeu s'au început în 15 Maiu a. c. și au durat până în 31 a aceluiași luni respective până în 8 Iunie. Observ însé, că din 24—30 Maiu esamenele au fost sistate, ocupați fiind învățatorii cu conscrierea pruncilor obligați la școlă, conform ordinațiunii mai recente a ministrului de culte. Din raportul oficios al protopopului referitor la starea învățământului și purtarea oficioasă morală a învățătorilor, precum și a respectivelor senate școl. parochiale, se constată cum-că:

Esamenele din *Vaslăb, Ghimes desp. III—VI doc. primar, Varviz, Valea Jidului, Dănuș și Tulgheș au obținut nota de laudabil; Corbu, Telec și Bilbor, bun; Bicz și Sones îndestulitor*; în Sermaș desși a stagnat învățământul din Februar a. c. din cauza bôlei docentului Ioan Lascu, totuși după repetare de 8 zile a materiei propuse — din 1—8 Iunie a. c. s'a putut constata progres multămitor.

Escepțiune făcend Sermașul, unde din cauza stărilor abnormali esamenul final s'a ținut în 8 Iunie, anul școl. s'a terminat în 31 Maiu a. c. cu esamenul din *Tulgheș*. În această comună cu o poziție atât de romantică, s'a ținut tot pe atunci adunarea Reuniunii docentale a despărțământului Girgeu, precum și senatul școlastic protopopesc.

Esamenul s'a început imediat după terminarea serviciului divin, în decursul căruia v. protopopul E. Câmpăanu a ținut o predică acomodată pentru poporul asistent în număr mare.

La esamen au luat parte pe lângă reprezentanții autorităților politice, d-na Eugenia major Teodorel, membrii familiei Aug. Dobrea, Ioan Urziocan, preș. de onore al Reuniunii, preoții Ioan Dobrea, Ioan Mera, Pompeiu Butnariu și Vasile Urziocă, învățatorii din district aproape în număr complet, popor numeros. Răspunsurile corecte ale pruncilor, precum și disciplina observată au arătat destoinicia inv. Ioan Hurubean.

Resultatul esamenului a fost clasificat *de laudabil*.

*

După finirea esamenului s'a continuat ședința reuniunii învățătoresci deschisă prin președintele Ioan *Urziocă* inv. primar în Ghimes, prin o vorbire potrivită.

Nu numai succesul moral al acestei ședințe instructive a fost peste așteptare bun, ci și cel material, încassându-se cu această ocaziune 85 corone. St. domn Augustin Dobrea, cavalier al coronei României, s'a înscris de membru fundator plătiind taxa prescristă de 40 cor.

La ora 5 p. m. protopopul E. Câmpăan deschide ședința senatului școlastic protopopesc. Din espunerile protopopului reiese adevărata stare a instrucțiunii din district, care nu pare a fi prea măgulitoare.

Cu bucurie s'a luat act despre inițiativa unor credincioși din Sermaș, filia Gălăuș în frunte cu Nicolau Truța a Petri, de a-și înființa școlă confesională în acest punct izolat, însărcinându-se protopopul, ca să facă pașii necesari pentru câștigarea unui ajutor.

Referitor la ocuparea posturilor de inv. din Ghimes și Bicz se decide ca acele în cât ar fi posibil să se ocupe prin învățătorii din district.

Fiind timpul înaintat protopopul mulțumind celor preșenți pentru interesul dovedit și cu această ocazie față de înaintarea nemului ridică ședința la 7 ore p. m. după care membrii sen. școl. protop. au fost întruniți la ospitală masă a d-lui Augustin Dobrea mare comerciant în Tulgheș, unde a domit o animație veselă până în orele înaintate din noapte.

Cor.

Petrecerea meserișilor din Sibiu.

Sibiu, 22 Iunie 1903.

După munca îndelungată și obositoare, momentele de recreație sunt de natură de a-ți întări forțele și a te face să-ți câștigi nouă dispozițiune pentru începerea și continuarea muncii. Reuniunea sodalilor noștri, această sentinelă neadormită a clasei noastre de mijloc, silință își dá să procure publicului și în deosebi tărânelui și meserișului, ba, în neenumerate casuri, chiar și păturii sus puse a societății noastre, momente de recreație și de înălțare sufletească. În această viață destul de sbuciumată și prin această a-l face, ca după recreațiune cu atât mai mult zel să-și vadă și unul și altul de afacerile sale zilnice.

Producțiunea de Sâmbătă (20 Iunie n. c.) a Reuniunii, după programul său destul de bogat și variat, a fost și un fel de esamen pentru o semnă de elevi din „școlă dramatică” ce se face în ședințele lunare literare, inițiate la stăruința presidentului Reuniunii, d-l Victor Tordășianu.

Public numeros din toate clasele sociale a asistat la această serbare, dorind cu toții să sprijinească în mod și moral și material Reuniunea în ninsuințele sale. Se șic o parte a venitului curat al producțiunii e merit pentru ajutorarea séracilor noștri la Crăciun.

Corurile dirizate cu pricepere de d-l Candid Popa, au mărturisit despre ostenețele acestui dascăl, care s'a dedicat și el cultivării clasei noastre de mijloc. Mult au plăcut solurile domnilor Ioan Stanciu și Nicodim Rusu, dér corurile mixte înă n'au lăsat nimic de dorit. Multe din compoziții au fost de câte 2-ori cântate.

D-șora Baci și d-l Axente, prin declamațiunile lor au făcut cinste Reuniunii. Aplause nenunerate și fără sfârșit au fost răsplata lor binemeritată. D-l Axente ne-a predat afară de program și anecdota „Lună ori sora”, de Sperauță și „Numai una”, de Coșbuc.

Jocul animat și-a luat începutul la orele 10 $\frac{1}{2}$ și a ținut în bună veselie până în zorii de zi.

Pălăria „D-șeu vede”, dăruită de dibaciul măestru compactor d-l Petre Iliș și purtată de presidentul Reuniunii d-l Vic. Tordășianu, a adăns din crucerii adunați frumușica sumă de cor. 13 pe sēma fondului văduvelor și orfanilor meserișilor noștri.

Laudă conducătorilor Reuniunii, laudă coriștilor și recunoștință publicului asistent!

Un călușer.

Dela adunarea desp. I al „Asociațiunii”.

După raportul general urmă raportul cassarului. D-l Cornel *Aisăr-Săvuleanu*, cassarul despărțământului, raportează despre mișcarea cassei pe timpul de la ultima adun. generală ținută în Bod la 16/29 Iunie 1902, și constată, că a întrat suma de 1205 cor. 72, rămânend un sald în bani gata de 370 c. 24. În legătură cu acest raport și cu privire la numărul membrilor, face următoarele constatări:

„Sunt mulți ani de la înființarea „Asociațiunii” și cu toate acestea încă par-tea cea mai mare a poporului nostru nici n'a ajuns să șic, că ea există, că ce e, și ce vrea, deși există de 40 de ani. Pentru ca Asociațiunea să-și ajungă cât mai în grabă și mai cu succes scopul ce-l urmăreșce, are lipsă de cât mai mulți membri, nu numai fiind-că prin înmulțirea membrilor se sporesc și fondurile și mijlocele necesare, dér și pentru-că făcându-se cinea membru, se va interesa tot mai mult de Asociațiune, va pricepe că ce e Asociațiunea, și va fi mândru, că și el contribuie la susținerea ei, la întărirea și înflorirea acestui focular de cultură românească. E drept că suntem un popor sérac și partea cea mai mare a poporului nostru o formeză aceia, cari cu greu pot jertfi 2 cor. pe an pentru scopurile Asociațiunii. Dér decât la asemenea ocazii nu șcim însufleși, decât avem voință și avem iubire de ném, să cere să avem și simțul de jertfă, se cere să jertfim din totă sérăcia noastră cât putem, pentru această instituțiune culturală. Despărțământul nostru, ca să înmulțescă numărul membrilor, a trimis în mai multe rânduri apeluri la toți frunțașii noștri, la totă inteligența noastră din Brașov și din împrejurime, și cu toate acestea numărul membrilor atât în Brașov, cât și în comune e destul de mic și neînsemnat față de numărul cel mare de Români, cari încă nici nu-i șcim rostul”.

După-că arată un tablou esact și detaliat despre starea și numărul tuturor membrilor pe care îi are despărțământul atât în Brașov, cât și cu deosebire în fiecare comună, și după ce arată numele comunelor, cari n'au nici măcar câte un membru, își încheie raportul său astfel:

„Ar fi forte de dorit să avem cât mai mulți membri pe teritorul acestui despărțământ și să ne ținem cu toții de o sfântă datorință a înmulți numărul membrilor. Și îndemnăm pe toți preștii și cunoscuții noștri a-i da tot sprijinul posibil atât moral, cât și material, căci altcum în zadar vor fi toate încercările și toate sfortările noastre. Ne îndreptăm și de astă-dată glasul nostru nu numai către poporul de la sate, dér și către cărturarii și inteligența noastră întregă din acest despărțământ, cu rugarea de a se înscrie membri ai Asociațiunii și îi rugăm să contribuie fie-care după puterile sale la colectele ce se fac pentru bibliotecile populare, — cu un cuvânt — să contribuim cu toții la susținerea „Asociațiunii” noastre, căci prin această contribuim și la cultura și luminarea poporului nostru”.

Reprezentății, concerte și petreceri.

Inteligența română din jurul Lechinței sășesci învitată la petrecerea de vara care se va aranja Duminecă la 19 Iulie st. n. 1903 în „Hotelul Opidan” din Lechința-sășescă. Începutul la 6 ore sēra. Preș. și de intrare: de o persoană singularică 1 cor. 60 bani, în familie 1 cor. 40 bani. Venitul curat este destinat în favorul bisericiei gr. cat. din Herina.

Comitetul aranjator: Gerasim Domide protopop, președinte. Demetriu Cupșa preot v. președinte. Sever Groze preot, cassar. Vasile Coșbuc teol. abs., v. președinte. Ioan Bal teol. abs., secretar I. Michail Baciu preot, controlor. Ionică Groze teolog, secretar II, și Ioan Bal teol. abs., Aurel Blaga teol., Ioan Bochișiu teol., Ioan Bozga teol., Alexandru Cheresșteiu teol., Iulian Clorba teol., Adrian Costin teol. abs., Ioan Dredețian teol., Ioan Fărcașiu teol. abs., Victor Fărcașiu teol., Iacob Mau teol., Emil Mureșan teol., Gavril Mureșan teol., Athanasiu Păltinean teol., Gavril Răbrea teol., Petru Suciin teol., Alexandru Szilágyi teol., Victor Suciin teol. abs., Aurel Voda teol.

— *Tinerimea universitară română din Blăși* învitată la petrecerea de vară, ce o va aranja cu ocaziunea consacării întru episcop a III. Sale Dr. Vasile Hossu la 12 Iuliu st. n. a. c. în sala cea mare a hotelului „Univers.” Preș. și de intrare: de persoană 2 cor., de familie 4 cor. Începutul la 9 ore sēra.

Comitetul aranjator: President: Aurel Ciato; membri: Iuliu Brendușan, Ioan Chirilă, Iuliu Chirilă, Traian D. Erdélyi, Octavian Furnea, Eugen Muntean, Virgil Muntean, Aurel Moldovan, Ioan F. Negruțiu, Iustin Nestor, Emil Nestor, Valer Ordace, Cornel Ordace, Daniil Sabo, Ioan V. Vancea, Quintiliu A. Viciu, Emil Vlassa.

Ajutore pentru învățecii aplicați la comerț.

Societatea comercianților români din Brașov face prin această cunoscut, că are la dispozițiune și dá ajutore de câte 100 până la 200 cor. anual la băeți, cari se vor aplica la vre-un ram comercial ca învățecii aici în Brașov.

Din acest ajutoriu se vor acoperi înainte de toate taxele școlii, care învățecul are a o cerceta.

De la învățecul se cere a avé pregătire de cel puțin 2 clase gimnasiale, reale civile.

Cererile de ajutoriu sunt a se adresa președintelui societății d-lui Teodor Nicolau comerciant în Brassó, Brassó-megyé.

Brașov, din ședința comitetului Societății comercianților români ținută la 8 (21) Maiu 1903.

Teodor Nicolau,
președinte.

Iuon Lengeru,
secretar.

Armânii din Macedonia.

Datine și obiceiuri la nascere.

Un proverb vechiu șice: Cine n'are bătrân, să-și cumpere, căci e o adevărată fericire și bogăție pentru o casă, unde se află o bătrână, care posedă odată cu multimea anilor ei, experiența și înțelepciunea vieței; grație lor, se păstrează și se înfiltrăză tinerilor generațiunii datinele, obiceiurile, virtuțile nației.

Tot ce șcim, despre strămoșii noștri, nu șcim de cât prin povestirea blajină și dulce a bunicelor noastre.

Césuri întregi nu ne vine să ne deslipim, ascultăm despre obiceiurile din diferite timpuri, la diferite ceremonii ale neamului nostru.

La poporul macedonean se consideră ca cea mai mare fericire, când o casă nu e lipsită de mōșe (bătrână).

Acolo upde nu se află, tinerii sunt instrăinați de toate datinile nemului lor, drăgălașii copii sunt lipsiți de farmecul copilăriei.

Aici fata, care se mărită, ducându-se în casa bărbatului ei, vede în sócră o a doua mamă, ér bătrâna îmbrățișeză nora ca o *vrută hilie* (iubită fiică).

Decă o femeie are un băiat, îndată ce a ajuns vârsta de 21 ani, ea nu-și mindușce (gândesce) la alt-ceva, de cât să își însore feciorul; căci tinerii aici se însora forte de timpuriu, pe la sate chiar de la 21—23 ani, ér la orașe, cel mai târziu în etate de 26—27 ani.

Când se aduce nora în casă, e o adevărată *harană* (bucurie), căci acum așteptă realizarea visului ei, de a cresce un copil la hiliul ei (fiul ei).

Și o veți mai ușoră, mai veselă, par-că totă lumea ar fi a ei, când nevasta cade greaună (însărcinată).

Chiar de atunci casa se înveselesce mai mult. Soia totă (tot nemul) se ocupă mai cu drag de nevastă, și cu toții, cari mai de cari se întrec, ca să-i îndeplinescă tot ce poftesce.

Așa din orș și ce mâncare, ce s'ar face la rudele mai de aproape, i-se va trimite, ea va trebui să guste.

E atât de mult infiltrat în nemul macedonean iubirea de copii, în cât casa, care n'are copii, se consideră ca închisă, ca urgisită de Dumneșeu. Mai toți armânii au casa plină de copii și-ți face o mare plăcere, când, Dumineca său sērbătore, când pot să iasă la preumblare, veți pe tatăl și pe mamă înconjurați de toți feciorii (copii).

Când nevasta nouă e grea de 6 mese (luni) dada fetei (mama), sóra și mai toate rudele încep să lucreze la rufărie, făcând din pânză țesută de ele, brodată cu chenare de mătase, plapomă, în fine tot ce va trebui pentru noul nascut.

În cazul când femeia e apucată de durerile nașterii, dada chiamă baba (móşa) pentru-ca nimeni să nu o simtă, ca nimeni să nu prindă de veste, că nevasta sa naște, căci atunci cred, că femeia însărcinată va suferi mai mult.

Acum cu nașterea copilului încep să se facă o mulțime de obiceiuri frumoase, cari formeză o podobă în literatura poporului: armân.

Din aceste obiceiuri putem vedea originea, sentimentele, credințele, imaginația cu care este înzestrat acest popor.

Multe din datinele lor le găsim și la poporul Roman în timpurile primitive, și ele sunt păstrate de deci de ani, respectate de bătrâni ca nice legi sfinte, căci le consideră ca o scumpă avere moștenită de la strămoși.

Așa, în ziua nașterii copilului, în tocmai ca la Romani, e o adevărată sărbătoare și trimit copiii în toate părțile pe la rude și prieteni, pentru-ca să anunțe ce s'a nascut.

Copilul, după ce se naște, cândmóşa îl scaldă, toți cei din casă aruncă în copac, în apa unde e copilul, parale; fie-care familie după cât dispune, de la 1 franc până la jumătate liră — adecă ca feciorul să fie curat ca assimea și amalămă (ca argintul și aurul).

După ce se înfașe copilul și-l așeză lângă lehuza, imediat se chiamă popa ca să le cetească, binecuvântând o apă, cu care lehuza se va spăla până la 40 zile, pentru-ca să nu se deoche — de asemenea își atărnă în cap o flurie cu un fir roșu tot pentru același motiv.

După binecuvântarea popei, se trimit feciorii în toate părțile „s'dă sihăriclie“, adecă să dea de veste că nevasta, cărui a născut băiat orî fată.

În toate părțile unde anunță, li-se dă bacșiș la trimesi. Cei anunțați, la rându-le vin să împărtășească bucuria, aducând mici daruri, împreună cu dulceturii, prăjituri, rahat etc.

Ziua aceea e o zi fericită. Lehuza primesce, împreună cu toți din casă, felicitări „cu bană (viță) și er la ficior“, de a făcut băiat, „docsa al Dumneză că țî ascăpași ghinea“ și că „di vrinora cu ficior“, de a născut fată.

E mai mare veselie, mai cu sémă, când primul copil este băiat.

Dada atunci prepară la toți, cari vin, țigării (un fel de gogoși). Și cu toții mânăncă și se înveslesc. În ziua aceea nu se mută tigiua de la foc, totă ziua se fac țigării. Și o veți pe bătrâna veselă, amestecându-se la toate treburile, mulțumind lui Dumnețeu, că se vedă cu nepot.

A treia sëră este în tocmai ca la noi sèra de ursitorii, când se crede că ursitórele vin ca să predestine viitorul noului nascut. În această sëră, dada fetei, seu de n'are mamă, o mătușă mai de-apropie, de e vară aduce un miel fript, er ierna un curcan împreună cu o pâne mare, un colac, însoțite și de toate lucrurile, plapomă, etc., ce a făcut pentru mititel.

De asemenea rudele, óspeții chemați vor aduce câte ceva. După aceea pe mititel, după ce-l îmbracă în rufe noi, și mai toate de mătase, îl aședă de-asupra pe o sită și móşa, legându-l, toți se apropie pe rând urându-i „cu tihe“, „cu bană“ (cu noroc, cu viță).

„S'créscă cu părinții“, dând fie-care câte parale îl lasă inima, seu dispune, atât copilului, cât și móșei. Móşa stringe apoi aceste parale, le amestecă într'un pahar de vin, urând toate fericirile și le așeză la capétul copilului și al lăhuzei, împreună cu colacul adus de dada fetei — pentru-ca ursitórele să găsescă belșug.

Tuturor li-se dă masă acum, înveselindu-se și bând în sănătatea micului.

Și așa continuă în fie-care zi până la 40, să vie óspete, aducând care mai de care dulceturii, prăjituri și cu inima veselă urând copilului și părinților toate bucuriile.

De la nașterea copilului în casa aceea par'că ar fi rəsarit sórele, toți reinviează odată cu el.

Nevasta pare că se consideră mai cu multă pretențiune față de bărbat, mai iubită de toți, este mândră că e la înălțimea misiunii ei.

Bătrâneii îi revin forțe de trait și se rógă lui Dumnețeu să-i dea zile să se créscă nepotul. Numai ea îngrijesce de copil, ea îl îmbracă, ea îl scaldă, nu-l pierde din ochi un minut.

În fine, iubirea și privirile tuturor acum se îndreptă asupra noului nascut.

În ajunul botezului sèra se dă de veste nașei seu nașului, trimițându-i peșcheș, cămașe, cicrați și prăjituri, er nașă ca semn că primesce, umple farfuria, în care erau prăjiturile, cu grâu nefiert.

De asemenea copiii alérgă pretutindeni anunțând pe cei chemați, că mâne la cutare oră se ursescă (pofțescă) că o să fie botezul cutărui copil.

Toate mahalalele prin strigăte vesele ale acelor ce se trimet să anunțe, iau de veste despre acest botez.

Botezul se face de obicei la biserică. Tatăl și mama copilului rămân acasă.

După săvîrșirea acestei vesele ceremonii, acela care vine, ca să spuie mai întâi numele celui botezat, capétă bacșiș mai mare. Așa e o frumoasă petrecere pentru copii, cari se impart în grupe, ca să fie siguri de bacșiș.

Cei cari fac parte dintr'un grup, se însirue de la porța bisericeii până acasă și când nașul spune numele, cel dintăi strigă celui d'aldolea și așa că cel din urmă din grup alérgă mai fütăit, anunțând părinților numele copilului, și deci bacșișul îl are mai mare.

Pe urmă o dróie de copii vin să anunțe, der deja se scie, și atunci li-se dă și lor câte 5 sên 10 bani. Cu plăcută distrație și inocenta lăcomie a acestor copii totă lumea învață numele mititelului.

Acum se întorc toți cei dela biserică, pentru-ca să felicite pe părinți, în cap cu nașul, care ține copilul în brațe între 2 luminaři aprinse și vine de i-l depune în brațele mamei, care înainte de a-l lua, face trei mătării de prosternare în fața nașului, îi sărută mâna și-și ia feciorul.

Pe urmă copilul se aședă pe un sac de făină, pentru-ca să trăiescă în belșug.

(„Univ.“)

 Ec. Dimonie
(Salonic.)

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 3 Iulie. Numérul deputațiilor opoziționalii, cari sunt firm deciși a nu desarma și a duce înainte lupta pentru concesiuni naționale maghiare în armată, este de 62.

Sofia, 3 Iulie. Spiritul rėșboinic ia întindere tot mai mare în straturile poporului și armatei. — Se confirmă scirea, că guvernul a oprit

orice esport de vite și de cai în străinătate, în vederea unei eventuale incurcăturii cu Turcia.

Lupta împotriva grindinei.

E la ordinea zilei apărarea cu tunuri împotriva grindinei.

Intēnim și aici o tendință fréscă a ómenilor de a se întări în lupta pentru existență. Totă firea viețuitoare, începând de la infusoriile ultramicroscopice și terminând cu omul, cêrcă cu toate forțele să înlătore obstacolele, cari agraveză basa existenței.

În contra furiei distrugătoare a incendiilor omul opune tulumbele; în contra deslăutirii apelor ridică iazuri, reguléză alvii; în contra epidemiilor ucigășe, se înarméză cu securi și alte mijloce preventive. Cum e agresiunea, astfel se conforméză defensiva; cum e dușmanul, astfel se aranjéză opoziția; cum sunt armele, astfel se conforméză și tendințele de a le paralisa.

Óre ce mijloce de apărare se pôte născoci împotriva grindinei?

În evul de mijloc omul religios considera orice descărcare a furiei elementelor drept pedepsă seu ispită din partea lui Dumnețeu, în contra căreia nu mai era nici un rost de împotriviri nemerice a ómenilor neputincioși. Cel mult o faptă bună, un lucru sfânt, credeau dēnșii, pot imblândi mânia divinității. Astfel recurgeau cum în mare parte recurge și astăzi țărănimea noastră — la tāmăieri și mătării tot-dēuna, când se apropia vreme grea, când nori grei, încărcați cu fulgere și trānete futunecă orisontal și amenință câmpii de mănóse cu puróe de apă, locuințele ómenilor cu distrugere, er pe ómeni cu peire.

Pe lângă tāmăie și mătării recurgeau la clopote.

Tragerea clopotelor într'o dungă era armă preferita la apropierea norilor amenințători.

Din notițe scrise și rēmase de prin vécul XV-lea reiese, că la sfînțirea clopotelor se remarca în special și menirea lor, de a apèra hotarul de furtun, de potop de grindină distrugătoare.

Mai tārdu, când lumea observă că ou totă tragerea clopotelor, grindina pustiesce tot atât de bine, ca și fără clopote se turnau clopote speciale pentru grindină provédându-le cu inscripții conforme spiritului acelor timpuri.

Cu înaintarea timpului, și înaintarea cunosoințelor omenesci, omul a venit la convingere, că nici aceste clopote nu mai satisfac așteptărilor, ba că de multe-ori ascund pericol iminent pentru cei ce le trag. Acume experiența a arătat, că fulgerul fôrte des se descarcă în astfel de turnuri, unde trāgeau clopotele. Între altele a rēmas însemnat că în câte-va comune ale Bretagnei inferioare din Francia, cu ocaziunea unei furtuni îngrozitoare din 14—15 Aprilie 1718, fulgerul a lovit în decurs de câte-va ore în 24 de turnuri. Bisericiile le-a aprins, er pe clopotari i-a omorît.

De-odată cu introducerea obiceiului de a trage clopotele pe vreme grea, să ivesc și unele mișcări de reacțiune. Deja în 1560 se publică o interdicere în Herbruck, der fără rezultat.

În 1783 împératul Iosif II oprește prin un decret tragerea clopotelor. Interdicerea a provocat mahnire adēnca în deosebi în locuitorii alpinii, cu atât mai vėrtos că contravenienții acestui ordin se amendaou suma (însemnată pentru acele vremuri) de 50 fl.

Esemplul lui Iosif II a fost urmat în curēnd și de alții până când însași preoțimea a luat în — mână cestiunea. Astfel în 1841 cardinalul Giraud înfieréză acest obicei; afirmând că l'a născocit numai credința deșértă și că în privira grindinei trebuie să ne apèram altfel, decă peste tot e vorba de apèrare. „Tragerea clopotelor nu numai că nu folosesc nimic, der e și primejdiosă pe timp de furtună“.

*

Fiind cestiunea de mare interes pentru agricultură, ba prezentând și unele momente curat științifice, nu e de mirare, decă lumea științifică a ținut de cuviință a se interesa de ea.

În 1885 Academia de științe din München publică un premiu de 50 galbeni pentru o astfel de temă.

Nu scim ce fel de lucrări vor fi întrat la acest concurs, der știința s'a interesat mai departe de această cestiune importantă.

*

Mai întâi se admitea, că temperatura rece, din straturile superioare ale atmosferii provócă înghețarea stropilor de plóie.

Astăzi se admite așa numita hipotesă a lui Volta. Se scie, că orice evaporare consumă căldură, trecerea apei din stare lichidă în stare gazoasă se face pe cont de căldură.

În regiunea norilor, pe lângă temperatură scădută, care dominéză în genere, se mai pôte ivi o desorescere și mai pronunțată a ei prin evaporarea stropilor suspendați. Atunci stropii de apă neevaporați se recese repede transformându-se în fire de ghēță.

Faraday cel dintăi, er mai tārdu Solinche Luvini și alți fisiciani au demonstrat însé, că ghiața uscată și rēcită la o temperatură de sub zero, e negativ (−) electrică; er stropii de apă sunt pozitiv (+). De sine înțeles că în urma potențialului remarcabil, stropii pozitivii se légă de firele de ghiață încărcaie cu elecricitate negativă, dând rotogóle prin atmosferă, până când în urmă descărcărilor cad neputincioase pe pământ.

Astfel se pôte întempla că firele de grindină adese-ori se ajungă mărimi înspăimântătoare. Fire de mărimea alunelor sunt dese, de mărimea nucilor érăși nu sunt rari, ajungēnd la intervaluri rare, chiar și la mărimea unor ouă de gāină și de găscă.

Analele institutului meteorologic din Pesta, înregistrează următórele date: La cele mai rare descărcări elementare aparține furtuna, care s'a cutropit în 7 August 1885 nóptea pe la 11½ óre asupra comunei Görbö și Pinczehelv (comitatul Tolna) Au cădut fire colțuroșe de grindină în mărimea unor glónte de tun și în greutate de câte 1 kg, între fulgere, tunete și plóe îngrozitoare. Coperisurile de țiglă au fost distruse, pómelle sfărimate în bucăți.

O grindină tot atât de cumplită descărcatu-s'a în 28 Iunie 1898 pe hotarul comunei Monor (Pusta Ungariei). Firele de grindină făceau în cădere atâtă sgomot, în cât nu se auđia bubuitul tunetului, er mărimea lor atingeau mărimea bilelor de popice. Cântărind o astfel de ghinea de ghiață, ieși la ivélă, că face 73, adecă șapte-deci și trei de decagrame.

(Va urma)

Literatură.

„Visuri de noroc“, de Zaharia Bărsan. Un drăgălaș volum de poesii apărut în „biblioteca Sēmănătorului“ la institutul „Minerva“ din Bucuresci. Volumul conține

Magazinul de mătăsărie
Szénásy, Hoffmann & Cie
Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

În continuu este asortat cu cel mai mare și frumos deposit de Mătăsării, Catifee, Dantele, Panglici și articole de garnitură.

Este de obste cunoscut, ca numai la firma de sus se pot căpata cele din urmă **novități de mătăsării** pentru Bluse și Toalete. Desenurile și calitatea sunt exclusiv pentru firma de sus produse și numai acolo se capătă.

PRETURI IEFTINE ȘI FIXE.

— Mostre la cerere se trimit gratis. —

46 de cântece și 34 de alte poezii, din care cea mai mare parte au fost publicate pentru prima oară în „Gazeta Transilvaniei”. Adunate la un loc, îți fac impresia unei grădini, în care fiecare poezie reprezintă câte o floare mirositoare. În curând va apărea o recenziune asupra acestui volum. De ocazută atragem atențiunea publicului asupra lui. Se află de vânzare la „Minerva”, București, str. Regală 6. Prețul 2 lei. În Brașov se vinde la librăria Ciurcu cu prețul de 2 corone.

— „Călăuz pentru Sibiu și împrejurime”. Editat de secțiunea Sibiu a reuniunii „Siebenbürgischer Karpatenverein”. Cu 27 ilustrațiuni. Broșura, tipar și hârtie clozentă, în 8° mic, cuprinde în afară de anunțuri 81 pagini cu toate indicațiunile și descrierile necesare călătorilor. Se află de vânzare la librăria W. Krafft în Sibiu. Prețul unui exemplar legat 1 coronă.

— „Călătorie în Rusia”, de archimandritul Nișon Popescu, starețul mănăstirii Sinaia. București, Tipografia cărților bisericești 1903. Această broșură 8° mare 76 pag. conține descrierea călătoriei ce a făcut-o părintele stareț în Rusia în toamna anului 1902.

— În curând apare în Cernăuți un „Almanach literar”, cu următorul cuprins: 1. Prefața. 2. De la Prut, poezii de Adrian Forgați. 3. Drăgoiu și Cucu, tradiție populară de S. Fl. Marian. 4. Poezii de P. Dulfu. 5. Mihail Eminescu, patru epistole către părinții săi din anii 1872—1873. 6. Schițe din popor de Nico Căraș. 7. Strofe, de Ioan Popșor. 8. Țiua și noptea la popor, credințe populare adunate de d-na Elena Voronca. 9. Eminescu în Cernăuț, de Dr. Radu Sbiera (conținând tabele cu testimonii școlare ale lui Eminescu de la școala populară și gimnasiul din Cernăuț). 10. Poezii, de Filimon Taliac și 11. Concertul, novelă de Adrian Forgați. Publicarea „Almanachului literar” însemnează un progres eminent în Bucovina, fiind mai ales articolele despre Eminescu de mare interes literar. Prețul Almanachului este pe lista de subscripție 2 cor. (2 lei), iar la librării 3 cor. (3 lei). O listă de subscripție se află și la redacțiunea noastră.

— „Diecesă Lugoșului”. Șematism istoric publicat sub auspiciile P. S. S. D. Dr. Demetriu Radu, episcop gr. cat. de Lugoșu. Tipografia Ioan Virányi. Lugoșu 1903. Cartea aceasta cuprinde pe 683 pagini 8° mare prețioase date istorice asupra înființării dieceșei Lugoșului, care acum nu de mult și-a serbat jubileul de 50 de ani; mai departe date istorice și arhilogice asupra localităților mai însemnate de pe teritoriul dieceșei. Din conștiința statistică vedem, că diecesă Lugoșului numără 163 parochii și 272 filii cu 151 de biserici. Dintre care 126 de piatră și 25 de lemn, 8 capele de piatră și 2 de lemn. Școle proprii de piatră: 63, de lemn 12. Diecesă numără 157 preoți, 76 învățători, 121 cantori, 97,566 suflete, 13,604 școlari. Șematismul este împodobit cu portretele celor 4 Archiereși, cari au păstorit în cei 50 de ani și cu câteva ilustrații (catedrala, reședința episcopescă, biserica din Densuș, mănăstirea Prislopului). La sfârșit ca apendice vedem publicată orațiunea episcopului Radu, rostită cu ocaziunea consacării sale, epistola pastorală cu ocaziunea jubileului de 200 ani al uni-rei, descrierea sârbărilor jubulare de 200 ani de la Lugoșu etc.

Revista România musicală, a intrat în al XIV-lea an de luptă pentru propășirea muzicii în România. Redacțiunea și administrațiunea: București, str. Oltenilor 46. Abonamentul în țară: 12 lei pe an pentru învățătorii și preoții rurali, 8 lei pe an. Nr. 12 de la 15 Iunie 1903, cuprinde următorul sumar: Esamenile Conservatorului; clasa de operă a d-lui C. Stephănescu, de Don Remi. Credo d'a-

mour, poezie de L. Petitjean. Două documente. Salvator Rosa, nuvelă. Corespondențe: Paris Théâtre Antoine: „Le supplice du silence”, „Monsieur Vernet”. „L'Attache nocturne”, de L. Hautemulle; Craiova de Violette; Târgul Jiu: Esamenul de muzică vocală, de G. G. Nicolescu. Sibyl Sanderson, de H. C. Două scrisori. Sciri scurte: Din Străinătate; Din țară. Diverse. Bibliografie.

Când cunoscîi vita de-i sanătösă ori bolnavă.

Starea sanătösă. Dăcă vita este culcată și se ridică veselă, mănăncă, bea, rugamă, përul îi este neted, pielea curată, botul umed și roșietic, ăără inima are la tinere 50—60, la bătrâne 70—90 bătăi și suflarea-i cam de 12—18 ori într'o minută; dăcă pânțele nu este umflat, baliga e cam vërtösă, cornul galben și de altfel vacă liniștită, atunci ea este sanătösă.

Starea bolnavă. Vita bolnavă este ca supărată, slabă, nu se ridică, nu mănăncă, pielea îi este în unele locuri caldă, în altele rece și se găesc pe dënsa umflături și coșuri; botul este uscat, cald, cu scursuri în nărl și punöie vërtöse; pelea botului e caldă, uscată, cu beșici, umflături, bătaia inimei și numărul suflăturii este înmulțit ori micșorat. Vitele tușesc, dinapoi sunt umflate, baliga e rară și apösă ori prea uscată cu mlači, sânge, punöie și altele.

Cum se cunoșce la fieri carnea de vită sanătösă sau bolnavă? Carnea sanătösă de vită, fiertă, dă în ölä un miros bun, spuma e frumoșă sură, partea cea de-ăsura e crunț este surie și are în sine puțin sânge. Carnea de la o vită bolnavă e plină de sânge, are miros neplăcut, coloré murdară și este intunecată ori negrie. Așa o carne putreșescă repede și este pentru ömeni primejdiösă, decî nu este bună de mănecat. („D. P.”)

MULTE ȘI DE TÖTE.

Vitejia Țiganului.

Pe o cărare mergea un Român, ăr înaintea lui la o depărtare cam de o asvëritură de beș, își vedea de cale pe aceeași cărare, un biet Țigan, care purta în spate într'o desagă, linguri, fuse și altele d'alde acestea. Urmându-și astfel fiecare drumul, Țiganul se aplecă în jos și ridică ceva: găsi se un bricög. Fără a se opri, se uită cu mirare la scula găsită; îi deschide o limbă, hm! își dăce; nu l'așt da, al primarului se fie, și tot nu l'așt da; îi deschide și a doua limbă, dër ce spun, al zapuiului de ar fi și tot n'are să-l mai vadă în ochi; când fu la forfec, căci bricögul avea și forfecele, esclamă cu glas: dër chiar al lui Vodă să fie, de la mine nu-l mai ia.

Pe când Țiganul se chibzuia astfel, Românul, care-l veduse că dase peste ceva, întindëndu-și pasul, ăcă că-l ajunge din urmă, și fără de veste îi strigă: Ce ai găsit, mëi țigane?

Țiganul, întindëndu-i repede bricögul: Nați-, dăcă este al tău!

Un om care n'are loc în Europa.

Din Franța vine scirea interesantă, că ducele rusesc Nakașidje și soția lui cari ambii profesăză ideile anarchismului activ, au fost deținuți în Thonan les Bains. Autoritățile franceze sunt în incurcatură mare nesciind unde să-i trimită, căci sunt espulsați din töte țările. Vięta acestui duce e plină de aventuri interesante. În luna Ianuarie a acestui an au fost deținuți în Geneva. Multă vreme au stat autoritățile pe gând ce să facă cu ei, căci din Rusia, Austro-Ungaria, Germania, Italia, Franța și Spania sunt de mult espulsați. În urmă le-au dat voie să trăiescă într'un mic orășel din apropierea Genevei. De aici au

trecut în Franța, unde au fost deținuți. Ducele Nakașidje deja ca tiner era aderent al ideilor anarchiste. La 1885 a pus la cale un complot în contra Țarului. Osîndit la mörte prin străng, grațiat de Țar, i-s'a schimbpedepsă în temniță pe vięta; a fost internat în temnița din Petersburg. După o robie de doi ani reuși să fugă. A trăit mai multă vreme la Paris, dër poliția — descoperind că se ocupă cu pregătirea unui complot — îl espulsașă. Fuge în Svițera, unde e internat în o casă de alienați. De aici scapă și merge la Londra, unde face cunoscință cu anarhista baronésă Rudolfsheim, cu care împreună cutreerară Belgia și d'aci — espulsați fiind — trec în Spania. Dër nici Spania nu i-a suferit, ci i-a dat neste graniță. Au trecut în Italia d'aci în Svițera, și pe urmă în Franța, unde din nou au fost arestați și țilele aceste.

Un pian de 75.000 lei.

D. Th. Roosevelt, președintele statelor-Unite, a primit de curënd un dar măreț. E vorba de un pian mare cu cödă, ce i-s'a oferit de către una din principalele fabrici americane și a cărei bogăție și frumusețe s'ar păre că nimic nu le-ar putë întrece.

Atât pentru construcțiunea cât și pentru decorațiunea acestui capo-d'operă s'au folosit cei mai buni lucrători și cei mai renumiți artiști din lumea nouă. Lada pianului, acoperită peste tot cu o föie de aur förte subțire, e ornată de picturi alegorice încadrând, în 13 panouri Ludovic XV, ecusonéle celor 13 State primitive ale Uniunii. Pedalele sunt de argint aurit, ăr picjörele de stejar masiv, au fost sculptate în chip de vulturi strănși.

După această descrițiune cetitorii noștri nu vor fi de sigur prea surprinși când vor afla că pianul în cestiune a fost prețuit, de către expertul atașat la Casa-Albă, palatul președinței, unde acest minunat instrument a fost așețat, 15.000 doari, sau 75.000 lei.

Rëmas bun.

Un preot fü strămutat dintr'o parochie săracă la altă parochie mai bună. Când și-a luat rëmas bun de la credincioșii săi, li-a dăc: „Nu-mi pare rău de fel, că mă duc de la voi, și anume din trei motive. — Nu-mi pare rău 1) Pentru-că nu m'ați iubit. 2) Pentru-că nu vë iubiți nici voi între voi, și 3) Pentru-că nici Dumnezeu nu vë iubescă”.

Poporeni se uitau mirați unul la altul și cu toții la preot. Acesta însă continuă: „Nu m'ați iubit pe mine, căci dăcă m'ë iubiți, nu mi-ați fi rëmas datorî cu léta pe doi ani. — Nu v'ați iubit unul pe altul, pentru-că dăcă vë iubiți, ași fi avut mai multe părechü de cununat. — Și nu vë iubescă nici Dumnezeu, pentru-că dăcă vë iubea, atunci ar fi chemat pe mai mulți la sine și eu a-și fi avut mai multe înmormântări”.

După o asemenea cuvëntare, își pôte închipuî ori cine, că poporeni nu l'au prea rugat să mai stea în parochia lor.

Calendarul săptămănei.

IUNIE. (1903) are 30 zile. CIREȘAR.

Zilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	22 S. mart. Eusebiu	5 Chiril și Met.
Lun.	23 S. m. Agripina	6 Isaia prof.
Mărți	24 † Nasc. sf. Ión b.	7 Vilibald
Merc.	25 S. m. Febronia	8 Elisabeta
Joi	26 Cuv. p. David	9 Anatalia
Viner	27 Cuv. p. Samson	10 Amalia
Sâm.	28 Ad. Chir. și Ioan	11 I. Pius pp.

Tërguri de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 30 Iunie n. de 49,589 capete, la 1 Iulie au intrat 213 capete și au eșit 590 capete, rëmanënd la 2 Iulie n. un număr de 49.162 capete.

Se notęză marfa ungurescă: veche grea dela 106—108 fil. tineră grea dela 115—116 fil., de mijloc dela 114—115 fil. — Sërbescă: grea 116—117 fil., de mijloc 114—115 fil., ușöră 112—114 fil. kilogramul

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Dim 3 Iulie 1903.

Măsura seu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fil.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	13	30
"	Grău mijlociu . . .	13	10
"	Grău mai slab . . .	12	70
"	Grău amestecat . . .	9	30
"	Sëcară frumoșă . . .	8	—
"	Sëcară mijlociă . . .	7	90
"	Orz frumos . . .	7	10
"	Orz mijlociu . . .	7	—
"	Ovës frumos . . .	6	20
"	Ovës mijlociu . . .	5	—
"	Cucuruz . . .	9	30
"	Mălaiu (meiü) . . .	8	—
"	Mazăre . . .	16	—
"	Linte . . .	16	—
"	Fasole . . .	14	—
"	Sēmēntă de in . . .	16	—
"	Sēmēntă de cânepă . . .	7	20
"	Cartofi . . .	1	60
"	Măzăriche . . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
"	Carne de porc . . .	—	12
"	Carne de oerbecë . . .	—	72
100 kil.	Sëu de vită prospët . . .	40	—
"	Sëu de vită topit . . .	62	—

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Sz. 2635—1903.

Arlejtesî hirdetmény.

A garcinesi községi közlekedési (viczinális) közut 0 0—5 43 Km. közötti szakaszának kiépítését, Brassóvármegye alispánja 5001—1903. sz. véghatározatával, az 1903. évi május hó 18-án megtartott helyszíni bejárás alapján szolgált műszaki műveletek szerint 26 222 korona 72 fillér költség összeg erejéig, engedélyezte.

Ezen út kiépítésének biztosítása céljából, 1903. év július hó 14-dik napjának délután 3 órájára, a hétfalusi járási főszolgabírói hivatalban megtartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

Felhívóm a versenyezni öhajzókat, hogy zártajánlataikat a kitüzött nap óráig hozzám nyujtsák be, mert a később érkező ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatokhoz az engedélyezett összeg 5% -ának megfelelő bánatpénz készpénzben, elfogadható értékpapirokban, vagy takarékpénztári könyvecskében csatolandó.

Az említett munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és feltételek hivatalomban, a rendes hivatalos órák alatt napoként megtekinthetők.

Csernátfalva, 1903. é. június 25-n.

Dr. Szemsey Aladár,
főszolgabíró,
mint az utbizottság elnöke.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
De inchiat,

Cesele din strada Ați, cari constau din 4 camere, bucătărie, pod, pivniță, șopron; mai departe **cesele din strada negră nr. 21,** 2 camere, prăvălie, cămară, pivniță și pod.

Doritorii se vor adresa la D-na **B. Beblea,** strada negră nr. 21.

2--6,(1016)

PAGLIANO-SIRUP Mijloc de curățirea sângelui. Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA). Depozitul de trimitere: Farmacia BRACHETTI. ALA, Süd-Tirol.

NOU!!
 A apărut și se capătă la toate librăriile
SINGURĂTATE
 cântece pentru o voce cu acompaniamente de pian, de
 HERMANN KIRCHNER.
Prețul 1 cor. 20 bani.
 Editura G. A. REISENBERGER
 3-3 (1019) Mediaș.

De închiriat
Hotel Blebea Azuga,
 care constă din 28 camere, un Salon, Prăvălie, bucătărie, grajd etc.
 Doritorii se vor adresa la D-na Bălașa Blebea, Brașov, strada neagră nr. 21, séu în Bucuresci la D-l avocat I. Czulley, strada Mântuleasa 44.

Mare deposit de Pânzărie a lui Benedict Schroll.
Se vinde cu bucată, eu prețul de fabrică, per cassa se dă sconto de 8%.

FRAȚII ȘIMAY
 Brașov, Têrgul grăului nr. 3.
Trusouri complete pentru mirese;
 deposit de ALBITURI și PANZERII de masă; asortiment bogat de Confecțiuni pentru dame, articole de modă, indigene și străine.
 Se primesc comande pentru vestminte de dame și bărbați, care se vor executa cât se poate cu gust, solid și punctual, cu prețuri moderate.

Deposit mare de Pânză de Olanda și Pânzături calitatea cea mai bună.

Cele mai nouă și mai moderne Perdele de damă și lână.

Mare asortiment de COVARE și CUVERTURI.

TRICOTAJ MECHANIC.
 Avem onôrea a face cunoscut On. public, că am arangiat **FABRICĂ MECHANICĂ DE TRICOTAJ,** și ne recomandăm pentru confecționarea lucrurilor ce cade în bransa acésta, precum și confecționarea de cămăși de bărbați, cămăși de Turisți, Veste, Fuste de dame etc. etc.
 Reparatură se execută prompt și ieftin.
 Cu totă stima
Frații Riemer.
 Magazin de albituri și împletituri.
 Brașov, strada Vămii nr. 7.

Fie-care cumpărător al acestui cognac este îndreptățit a-l prezenta (în embalajul original) institutului indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.
Aprobat de primele capacități ale clinicii din Viena.
 Prima destilerie de cognac triestină Camis și Stock în Barcola la Triest recomandă
Cognac medicinal
 indigen, după sistem francez cu dop de controlă al institutului de analiză al Reun. gen. austr. a farmacistilor din Viena.
0 sticlă cor. 5.—, jum. sticlă cor. 2-60.
 Se află de vânzare în toate băcăniile și magazinele de delicatose din Brașov.
 Fie-care cumpărător al acestui cognac este îndreptățit a-l prezenta (în embalajul original) institutului indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

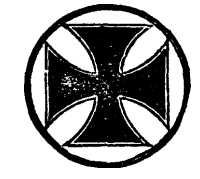
Controlă chimică a Institutului pentru analizarea medicamentelor și pentru aprobarea medicamentelor. Viena X. Str. spitalului 31.

Cea mai bogată baie feruginosă în acid carbonic și baie de nămol, hidroterapie rațională, cură de zăr și lapte.
 6-10 (1008)
DORNA
 în Carpații Bucovinei,
 stație a Căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței aurie.
 Palate monumentale de cură, apaducte din izvoare alpine, canalizație, lumină electrică, cale pentru biciclete, concerte, excursiuni: în România Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, cu căi și plute
 Succese splendide la boile de nervi femeesci și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă și exodate.
 — Prospecte gratis. —
 La consultațiuni medicale răspunde medicul stabilimentului de băi cons. imp. **Dr. Arthur Loebel.**

Săpun SCHICHT.
 M A R C A :
 Cerbu și Cheia

 Săpunul cel mai bun și cu spor și prin urmare și cel mai ieftin.
 Nu conține ingrediente străine vătămătoare.
Se capătă pretutindeni
 La cumpărare să se observe, ca pe fie care bucată de săpun să fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.
 62-00(725)

„CALICUL“ în a doua ediție.
 Pe al doilea semestru din acest an escriem nou abonament la „Calicul“ cu prețul de 3 corone, pentru străinătate 3.50 franci — Abonamentul se plătește înainte de 1 Iulie v. Celor ce nu s „feciori d'ai lui banii gata“, dacă ne cer, le concedem plățirea abonamentului ori când în decursul semestrului.
 Cu numeri dela începutul anului nu mai putem servi.
 Din motivul acesta vom scôte pentru cei ce doresc a posedea „Calicul“ dela începutul anului o a doua ediție
 Prețul abonamentului la a doua ediție se reduce pentru primul semestru la 2 cor., pentru al doilea semestru rămâne tot 3 corone.
 Abonamentul la a doua ediție a Calicului, primim până în 15 Iulie st. v.
 A doua ediție e condiționată de un număr de cel puțin atâta noi abonenți, câți se recer la acoperirea speselor reținerii.
 Calicul oferă o lectură hazlie, care în veci nu se învechește.
 Dovadă continuele cereri după esemplare de acum 16 ani, de cari la noi nu se mai află.
 3-3.(1007)

Cruce séu stea după electro-magnetică
 Patent Nr. 86967.
 Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și invioreză pe lângă garanție.
 Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boala se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

 Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boile, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cance'arii mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prănesc cu multămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste a'estate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retriunite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.
 Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se co fo de cu aparatul „Volta“, de ôre-c „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost oficiu oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indecesebi.
 Prețul aparatului mare e 6 cor. | Prețul aparatului mic e 4 cor.
 folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. | folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.
 Expediție din centru și locul de vânzare pentru țără și streinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E. colțul strada Kálmán.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.